

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Naša šola

Počitnice so pri kraju. Otroci, ki so v vro-
čih mesecih nekaj odlegli kmetu pri njegovem
delu ali pa so vreščali okrog delavskih barak,
najprej pa so bili celo »na počitnicah«
na deželi ali ob morju, zopet vsak dan hodijo v
šolo. Starši so jim nakupili knjig, da jih otrok
komaj stisne pod pazduho ali oprta na hrbet za-
ložili so jih z zvezki in peresi — ali pa so se
naveličali neprestanih dajatev in so otroka sa-
mo podučili, kako naj v šoli reče, zakaj nima
vsega, kar je za šolo predpisano. Starši ne vedo,
koliko časa bo v veljavi še ta ali oni učbenik,
pa že s sedanjimi niso zadovoljni, otroci čutijo,
da jih šola ne ljubi, ampak samo vsak dan za
nekaj ur zbere, kjer jih učitelj podučuje o
marsičem potrebnem, pa tudi o marsičem nepo-
trebnem. Učitelju je pa vse to — služba, ki mu
daje vsakdanji kruh; ako bi ga bilo mogoče dobiti
kje drugje, bi jih bilo malo, ki bi ostali v šoli
kot na svojem poklicnem polju, ki so si ga
evobodno izbrali, da tu služijo svojemu narodu.

Šola obsega: starše, otroke in učitelje. Kdo
izmed teh je danes še vesel šole, kdo izmed
teh še drži s šolo? Starši so nevoljni nanjo, ker
čutijo, da ni več njihova, da ni več del doma,
ampak neka ustanova za otroke sploh, ki bi jim
jih kmalu odtujila, ako bi jih ji popolnoma
zaupali; poleg tega pa še vidijo, da žrtve, ki
jih v najrazličnejših oblikah zahteva, niso soraz-
merne z za življenje porabnimi učnimi uspehi,
niti z dobrim vzgojnim vplivom. Otrokom je šola
nerazumljiva dolžnost, ki jo treba vsak dan iz-
polniti ali pa se ji na kak način z »opravič-
ljivimi razlogi«
odtegniti, ki pa z življenjem,
ki teče zunaj šolskih zidov, nima nobene zveze.
Učitelji pa uče stvari, o katerih dobro vedo, da
otrok, ki jih imajo pred seboj, niso prav nič
potrebne, ki pa so predpisane, in pišejo sta-
tistike, o čevljih in žlahti otrok, o njihovem
zdravju in stanovanju, o njihovi nadarjenosti
in nenadarjenosti. Šola je postala urad, ki se je
vrnil med starše in otroke in ki določa, kako
naj otroci pišejo, kako naj berejo, kako naj
odgovarjajo na vprašanja, koliko prebivalcev
ima Azija in kakšna je zemlja itd.; po kateri
strani ceste naj hodijo in vozijo, pa določajo
drugi uradi. Urad, ki ga vodi uradnik, ki se za
razlikovanje od drugih uradnikov imenuje
učitelj.

Kako to, da nam je šola postala tako tuja,
da se nam je učiteljski stan povzpela nekam v
nedosegljive uradniške višine, odkoder se mo-
žejo in znajo vrniti med »preprosto ljudstvo«
le redki posamezniki, ki postanejo njegovi
možje, svetovalci in zaupniki, pa morajo prav
zato od svojih stanovskih tovarišev slišati mar-
sikatero bridko, da so izdali »stanovske koristi«,
da se »vrtikajo v politiko«, itd. Dejstvo je, da
ljudstvo s šolo ni zadovoljno in tu se ne da
nič prisiliti: ni zadovoljno! Drugo dejstvo pa
je, da imajo tisti, ki šolo vzdržujejo in ki v
šolo hodijo, t. j. starši in otroci, pri šoli naj-
manj besede. Ostanje torej samo še tisti, ki
šolo vodijo, to so prosvetne oblasti in učitelji.
Ako hočemo šolo popraviti, se moramo držati
teh.

Pred nekaj dnevi smo brali o velikih učiteljskih
premetstvih. Mnogim se je s tem iz-
polnila dolgo let negovana želja, da bi prišli
kam drugam, mnogim se je uresničil strah, ki
jih je navdajal, da bodo lepega dne prišli »kam
drugam«. Ljudstvo pri vsem tem ni nič priza-
deto, ker mu ni nič mar, kdo bo prišel na njo-
hovo šolo, ampak samo, kakšen bo in koliko
jih bo. In tu ljudstvo opazi, da je na nekaterih
šolah učiteljev za celo družino, na 10 do 20
otrok še ena učna moč, drugod pa komaj na
50 ali 60. Vsek bo kaj lahko razumel, da šola v
obeh slučajih ne bo imela enakega uspeha.
Pri številni razdelitvi učnih moči ne sme biti
merodajna ne lepota, ne ugodna lega kraja,
ampak samo število otrok — vsa naša domo-
vina in vsi naši otroci so vredni enake pozor-
nosti in potrebni izobrazbe (ne načitanosti!) in
vzgoje. Učiteljstva pa se je polastilo — kakor
vseh drugih stanov — neko hrepenenje po
mestu. V mesto priti, to je prva želja po do-
vršeni maturi na učiteljsko, vredna vseh po-
tov, pisanj in intervencij in kdor je nastavljen
ali prestavljen nekaj postaj izven svojega pri-
ljubljenega mesta, se smatra še za preganja-
nega, ki mu bo morala naslednja vlada po-
praviti krivico, če ne, pa s tem pokaže, da je
ravno taka kakor je bila prejšnja. Redki so
učitelji, ki jim je njihov poklic služba narodu,
ki se ji posvete z enako vneto v šoli poleg
železniške postaje ali pa kje v samotnih hri-
bih, kjer jim je knjiga edini tovariš in kjer
morajo vse, kar je okrog njih, učiti in uče po-
žrtvovno in z ljubeznijo ne samo v šoli, tiste,
ki drže roke na klopih, ampak je vsak njihov
korak, vsaka beseda pouk vsemu narodu. Redki
so taki, so pa še in zdi se, da se rode, oziroma
vzgoje brez zasluge prosvetnih oblasti. Ljudstvo
jih ljubi in jih po nekaj dneh že sprejme v svoje
vaško ali farno občestvo. In le taki spadajo v
mesto, ki v majhnem delokrogu kjer so po-
polnoma prepričani svoji iznajdljivosti in mo-
drosti, pokažejo, da so zmogni in voljni, dati
svoje duševno bogastvo tudi širšemu delokrogu,
ki v mestu ne bodo pomnožili števila kavarni-
ških gostov in obiskovalcev raznih zabavnih
prireditev, ampak zbor narodnih delavcev.

Po novi ministrski odredbi je materialno
breme za šole prešlo z občin na banovino. Ba-
novina bo dala drva za šolo, luč, črnilo, papir,
klopi, vrtove, skratka: banovina bo vzdrževala
šole. Banovina pa ni posestvo, ki bi denar
redilo ali pridelovalo, ampak je notranje poli-
tična organizacija, ki denar zbira od ljudi.
Učitelje pa plačuje in vzdržuje država, ki tudi
ne prideluje denarja sama, ampak ga zbira od
ljudi. Šola je torej najbolj ljudska ustanova,
zato mora biti ljudska tudi po duhu, ki tam
vlada, duha pa daje knjiga in učitelj. Da knjige
duha našega ljudstva nimajo v čišlih, smo že
večkrat povedali, toda ali ga učitelji bolj spo-
štujejo? Knjiga je sama na sebi mrtva, šele po
učitelju oživi pred otroškimi očmi, zato ljud-
stvo še bolj kot knjiga opazuje učitelja, odkar
ga je skušnja izučila, da vsak ni dober. Va-
nost verske vzgoje povdarjajo vsi, ki količjak

Izjava čsl. zun. ministra dr. Krofte

„Slovencu“

Pakt ČSR z Rusijo ne pomeni potuhe boljševizmu

Poročilo našega urednika

Bratislava, 12. septembra.

Zunanji minister češkoslovaške vlade g. dr. Ka-
mil Křofka je takoj po svojem prihodu v Bratislavo
sprejel zastopnika »Slovence«
in mu v krajšem raz-
govoru razložil poglobljene cilje češkoslovaške
zunanje politike. Dopisnik »Slovence«
je g. ministra opozoril na izveste strani češkoslovaške zunanje
politike, ki se jugoslovanskemu opazovalcu zdijo
na prvi pogled senčnate. Tuji na to je dr. Křofka
obširno odgovoril in pri tem izrazil željo, da bi
njegova pojasnila služila popolni razjasnitvi vseh
vprašanj, da bi ravnatko kakor vlade treh zavez-
niških držav tudi njihova javna mnenja bila složna
v velikih vprašanjih svetovne politike, ki se tičejo
življenjskih interesov ene ali vseh treh zaveznic
Male zveze.

G. zunanji minister je ob koncu naročil do-
pisniku »Slovence«, naj izroči njegove pozdrave
Slovincem. Svoje v razgovoru izražene misli pa je
zbral v naslednji izjavi, ki jo daje na razpolago
izključno »Slovincu«:

»Že med svetovno vojno so se pojavljale prve
skrb, kako po končanih bojih ohraniti mir za dalj-
še dobo in to s pomočjo kakšne posebne organiza-
cije, ki bi bila dovolj močna, da prisloži na pomoč
napadeni državi. To sredstvo so najprej mislili najti
v Zvezi narodov. Naša država je z drugimi vred
takoj stopila v službo te zamisli in ji je do danes
ostala zvesta. Naša država pa je bila tudi od vsega
začetka prepričana, da je treba to mogočno stavbo,
v katero so vžidane mirovne pogodbe, postopoma
izpopolniti. Radi tega smo bili tudi neprestano na
delu, da to izpopolnitev v obrambi napadene države
tudi dosežemo in smo takoj prišli na to, da so po-
krajinske zveze med državami takšno koristno iz-
popolnilo.

Male zveza je izraz takšne politike in je tudi
dejansko najstarejša organizacija te vrste. Rodila
se je iz skupne skrbi, kako ohraniti mir v Srednji
Evropi. Ta realni temelj in vsem skupna želja za
mirom je tudi vsa tajna njene moči in njenega tra-
janja. Njena skupnost je nerazrušljiva, politične
smernice, ki jih daje, so za vse države Male zveze
iste. Le tako se je mogla navzlic vsem raznočim
sunkom in navzlic vsem spremembam v političnem
obličju Evrope ter navzlic tudi vsem mamljivim
vabam ohraniti vseh dolgih 16 let. Njena notranja moč
je rastla, se je krepila, njen vpliv se je širil in se
širi, tako da mora dandanes sleherni država z njo
računati.

Predsednik vlade dr. Stojadinović v krogu romunskih državnikov v Bukarešti

mislijo na pravno urejeno družbo in tudi v na-
ših šolskih pravilih je bogve kolikokrat izra-
žena zahteva, da mora učitelj spoštovati verski
nazor staršev, oziroma otrok. Tudi molitev je
ukazana, kako pa vpliva na starše, ko jim
otroci povedo, da učitelj med molitvijo v šoli
stoji pri oknu s prekrižanimi rokami na hrbtu,
da se malomarno ziblje na prstih in prezir-
ljivo gleda po vasi? Večje in bolj drzne za-
litve za ljudstvo si ni mogoče misliti. Vsek tak
dogodek izkoplje prepad med šolo in domom,
med starši in učiteljem ni nobena razlaga o
naprednem mišljenju učitelja in o svobodi
vesti ga ne more izravnati. Svetna postava no-
tranje molitve sicer ne more zahtevati, lahko
pa zahteva zunanje obnašanje, v katerem je
izraženo spoštovanje do molitve. Tako zunanje
obnašanje pa ljudstvo že sme zahtevati, ako
učitelj misli, da spada že res med tako svi-
soke kroge, da se ne more s srcem pridružiti
nazoru ljudstva. Ako se tako stvari nekavno-
vno dogajajo celo leto, bo šola kmalu na glasu
kot ustanova, ki se je vrnila med dom in
otroke, iz katerih hoče zahrbtno vzgojiti dru-

Zamisel, ohraniti mir s pomočjo pokrajinskih
paktov, se je pojavila tudi drugod po Evropi. Tako
na primer so bile podpisane lokarnske pogodbe, ta-
ko so nastale Baltika in Balkanska zveza. Zadnja
leta se je sprožila še misel o vzhodnem paktu, ki
naj bi bil varoval mir na evropskem vzhodu, kakor
ga naj bi bile branile lokarnske pogodbe na za-
padu.

Mi smo bili zadovoljni, da je sovjetska Rusija
sprejela zamisel tega pakta in to tudi dokazala s
tem, da je vstopila v Zvezo narodov in z njo so-
delovala. Seveda vzhodnega pakta predvsem radi
nemškega nasprotstva nismo mogli spraviti skupaj.
Toda vsaj delno smo ga pa le uresničili, ko sta Fran-
cija in naša češkoslovaška država sklenili pogodbe,
ki se jim lahko vsakdo pridruži. Francija in mi
smo bili prepričani, da smo s tem korakom samo
napravili uslugo mirovni ideji. Podpisali smo z Ru-
sijo te pogodbe s popolno vednostjo Anglije in s
polnim pristankom svojih zaveznic v Mali zvezi.

Zadnje čase se je razširilo mnenje, da bo to
naše delovanje s sovjetsko Rusijo olajšalo vpad
komunizma v Srednjo Evropo. Takšno
naziranje je absurdno. Vsekdo ve, da je češkoslo-

vaška takoj od prvega začetka energično zavrnila
— kakor jo tudi še vedno zavrača — komunistično
ideologijo, ker je prepričana, da je med komu-
nizmom in demokracijo nepremost-
ljiv prepad. Naše sodelovanje s sovjetsko Ru-
sijo v obrambi evropskega miru torej nima ničesar
opravičiti v vprašanju boljševizma. Sovjetska Ru-
sija je to že večkrat priznala. S fašistično Italijo je
sklenila prijateljsko pogodbo. Dolga leta je živela
v prijateljskih odnosih z Nemčijo, s katero je leta
1926 sklenila prijateljsko pogodbo, ki je bila po-
daljšana celo potem, ko je bil Hitler že na oblasti
in je formalno tudi še danes v polni veljavi. Sovjet-
ska Rusija nam je zadnja leta večkrat pokazala,
da hoče sodelovati pri ohranitvi miru. Zato menim-
mo, da bi bilo za nas neumestno, če bi se temu
sodelovanju sedaj odrekli pod pritiskom za nas ne-
veljavnega mnenja, da to sodelovanje krepi komu-
nistično nevarnost.

Vsa naša zunanja politika se razvija v duhu
Zveze narodov. Ta duh daje življenje Mali zvezi in
nas vodi pri urejanju odnosov z vsemi evropskimi
državami.

Smernice Male zveze so ostale iste

Uradni komunike

Bratislava, 14. sept. AA. Danes ob 15 se je
končalo zasedanje stalnega sveta Male zveze v
Bratistavi. Pred sklenitvijo zasedanja so predsed-
nik vlade dr. Stojadinović, predsednik češkoslova-
ške vlade dr. Hodža, romunski zunanji minister
Antonescu in češkoslovaški zunanji minister dr.
Křofka skupno sprejeli častnikarje na zimskem
vrtu hotela Carltona. Ko je dr. Stojadinović pre-
dal predsedstvo stalnega sveta Male zveze, je če-
škoslovaški zunanji minister dr. Křofka prečital
francoski komunike sedanjega zasedanja stalnega
sveta Male zveze. Ta komunike se glasi:

Stalni svet držav Male zveze se je sestav v
Bratistavi 13. in 14. septembra 1936 pod predse-
dstvom češkoslovaškega zunanjega ministra Kamila
Křofke.

1. Po podrobnem proučevanju splošnega polo-
žaja in vseh problemov, ki se posebno tičejo teh
treh držav, je svet ugotovil, da osnovne črte skup-
ne politike ostanejo iste, kakor so bile označene
pri poslednjem sestanku sveta v Belgradu meseca
maja. Vse tri države so tudi v bodoče odločene
z najiskrenejšim prizadevanjem nadalje voditi tra-
dicionalno politiko splošnega miru in lastne var-
nosti. Tudi nadalje ostanejo globoko vdane ideji
miroljubnega sodelovanja tako na političnem ka-
kor na gospodarskem polju ter so voljne z vsemi
državami sodelovati za izvedbo te misli z vsemi
državami, ki jih navdaja enako dobra volja.

MZ zvesta Društvu narodov

2. Enega izmed najbistvenejših činiteljev te
politike predstavlja zanje tudi nadalje Društvo
narodov vzlic težkočam, ki jih zdaj preživlja. Tri
države ostanejo zveste njegovim načelom, pre-
pričane, da ženevska ustanova ohrani svojo ve-
ljavno glede trajne ureditve med državami. Zato
se tri države izrekajo odločene, da se pridružijo
edino listim prizadevanjem, ki bodo usmerjene
tako, da ukrepe ugled Društva narodov, in v
svrhu ohranitve mirovne organizacije.

3. Pokrajinski dogovori, ki jih Mala antanta
priporoča že od leta 1921, pomenijo po njeni
sodbi v tem pogledu zelo važno dejstvo. Ta ure-
ditev celega kompleksa vprašanj, ki so v zvezi
z locarnsko pogodbo, bo predmet posebne po-
zornosti držav Male antante. Toda sistem varno-
sti, ki naj se tako ustvari, se ne sme omejiti samo
na zahod, ker takšna delna ureditev nikakor ne
bi urenila problema splošne evropske varnosti in
zato ne bi obrodila pravega pomirjenja, neob-
hodno potrebna za gospodarsko obnovo, ki je
Evropi in vsemu svetu potrebna. Tri države Male
antante so se zmerom zavzemale za potrebo si-
stema, ki bi izpopolnil organizacijo miru. Tudi
zdaj ostanejo na tem stališču. Ker je pa ne-
gotovo, ali bo moči v kar najkrajšem
času priti do tega tako zaželenega
rezultata, tri države po nobeni ceni
ne opuste tega načela, ki je zmerom
vodilo njihovo skupno politiko. Od-
ločeni so okrepiti svojo varnost in še tesneje in
stvarneje združiti vse sile, pri čemer bodo se-
veda nadaljevali politiko ohranitve razmerja ži-
vahnega in tesnega sodelovanja z drugimi drža-
vami, razmerja, ki si ga je vsaka izmed njih
ustvarila.

Opomin Avstriji

4. Glede drugih držav ne bodo tri države
prenehale s prizadevanji, ki jim je namen, da s
temi državami ohranijo najboljša razmerja. To
velja v prvi vrsti za sosede, ki žele z njimi ohrani-
ti in razvijati kar najboljša razmerja
sosesčine. Res, da je vzdrževanje takšnega
položaja odvisno tudi od zadržanja teh držav
sami. Države Male antante zato globoko obža-
lujejo, da je moralno njihovo razmerje do Avstrije
trpelo zaradi dejstva, da je Avstrija zavrgla vo-
jaške določbe saintgermanske mirovne pogodbe.
Postopek, ki si ga je izbrala Turčija v vprašanju
morskih ožin, je pokazal, da imajo še druge
metode, in ne metode dovršenega dejstva,
ki mora samo škodovati dobri sosesčini med
državami. Sicer pa izražajo države Male antante
upanje, da se takšne kršitve obstoječih obvezno-
sti ne bodo več ponovile, in so se sporazumeli
glede sklepov, ki bi jih v takšnem primeru spre-
jele.

MZ za strogo nevtralnost

5. Glede na debate o notranji politiki posa-
meznih evropskih držav, zlasti glede na dogodke
na španskem, izjavljajo države Male antante ka-
tegorično listo, kar so že večkrat naglasile: slej
ko prej bodo skrupulozno izvajale politiko ne-
vmešavanja v notranje zadeve katerekoli države.
V nobenem oziru ne bodo dovolile vmešavanja
katere države v svoje lastne zadeve, ne v no-
beno vprašanje svoje notranje politike, prav tako
pa se bodo strogo vzdrževale v kakršnihkoli
okolščinah politike intervencije nasproti drugim
državam. V vsem poudarjajo politiko spoštova-
nja notranje politike vsake države, ker bi vsaka
drugačna politika mogla le povečati napetost
med evropskimi državami.

Gospodarsko sodelovanje MZ

6. Svet je posvetil posebno pozornost vpra-
šanju poglobljene gospodarskega razmerja med
državami Male antante, in vprašanju zblizanja na
tem polju z drugimi državami srednje Evrope,
zblizanja, o katerem je dr. Hodža, predsednik
vlade češkoslovaške republike, že prej dal po-
budo. Gospodarski svet Male antante, ki se se-
slane oktobra t. l., bo proučil načrte, ki so jih iz-
delali strokovnjaki, in druge možnosti za razšir-
jenje gospodarskega razmerja v okviru Male an-
tante. Gospodarski svet se bo prav tako tudi
ukvarjal z vprašanjem gospodarskega zblizanja
v srednji Evropi.

7. Ker je obstoječa uvedba periodičnih konfe-
renc starih uradnih ustanov za tisk obrodila
dobre uspehe, je svet sklenil, da se izpremeni v
stalen organ kot pomožni organ stalnega sveta
Male antante.

Konec na 2. strani spodaj.

Anglija se utrjuje v Sredozemskem morju

Rim, 13. sept. Tukajšnji politični krogi z nezapovednim spremljanjem angleške politike v sredozemskem morju, ki je dobila predvsem poudarek po potovanju kralja Edvarda VIII., ki je obiskal jugoslovansko, grško in turško obalo, se je pa skrbno izogibal Italije. V zvezi s pravkar sklenjeno pogodbo med Veliko Britanijo in Egiptom pa se pogajajo, ki tečejo med Egiptom in Turčijo za sklenitev pakta o nenapadanju in medsebojni pomoči, dobiva to potovanje političen pomen prve vrste, ki zelo zanima Italijo.

Pogodba s Turčijo

Istočasno, ko je Edvard VIII. na jahi »Nahle« križaril po vzhodnem Sredozemskem morju, je prvi lord admiralteta Hoare obiskal Malto, Ciper in Hajfo, ki bodo odsej najmočnejša oporišča angleških brodovnih in letalskih sil v tem kotu sveta. Zlasti Famagosta na Cipru bo predstavljala trdnjavo prvega razreda, kakor je Hoare sam naglasil. Toda ta stvar, ki je naravna posledica zasedanja Italije v Abesiniji oziroma ob zapadni obali Rdečega morja in Indskega oceana, kar je oslabilo oporišče britanskega imperija na poti v Indijo, ne bi Italije toliko vznemirjalo, ako bi neposredno za obiskom kralja Edvarda VIII. v Carigradu ne bilo sledilo sporočilo, da se začetkom oktobra poda v London velika turška deputacija z ministrskim predsednikom na čelu, katere se bodo udeležili tudi še velikega generalnega štaba Fevsi-paša, zunanji minister, trgovinski minister, podtajniki za zunanje zadeve, finance in mornarico in vrhovni poveljniki armade, brodovja in letalstva. Kakor se iz tega vidi, gre za posvetovanja politične gospodarske in vojaške narave, katerim bo sledila pogodba med Anglijo in Turčijo, ki bo brezdvomno obsegala tudi vojaško sodelovanje. (Čprav Rudži Aras izjavlja, da so odnosi med Turčijo in Anglijo zelo pristrani, da pa zaenkrat sklenitev pakta med obema državama ni na tapetu). Turčija dobi od Anglije tudi veliko pomoč za modernizacijo svoje armade kakor tudi za investicijske namene poljedelskega in industrijskega značaja; Angleži bodo zgradili v Turčiji tudi jeklarne. Obisk turškega brodovja na Malto in v grških pristaniščih, ki bo sledil londonskim razgovorom, je v Rimu posebno hudo odjeknil, ker ga smatrajo za prav očito demonstracijo proti političnostrategičnemu položaju, ki si ga

je Italija po abesinski ekspediciji priborila, oziroma si ga je mislila priboriti v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Tesno sodelovanje z Grčijo

Italijanska diplomacija se boji, dali se to sodelovanje med Anglijo in Turčijo morebiti ne razteza tudi na druge države, ki s svojo obaljo meje na Sredozemsko morje in ie neoprijeto zadeta tudi po razgovorih med Anglijo, Egiptom in Turčijo, ki imajo namen zasigurati skupno obrambo Sueškega prekopa, ki se zdi danes Turčiji prav tako važen kakor Angliji. Da se v tem koncernu živahno udeležuje tudi Grčija, ni seveda pripisati samo intimnemu prijateljstvu med angleško in grško kraljevsko hišo, ampak tudi dejstvu, da se Grčija enako ko Turčija čuti ogroženo po taki močeni italijanski trdnjavi v Egejskem morju, kakor je Rhodos. Zveza med Anglijo na eni in Turčijo ter drugimi obalnimi državami Sredozemskega morja na drugi strani bi bila pač faktor, ki bi zasigural varnost vzhodnega Sredozemskega morja proti vsakemu poizkusu, da bi si kdo tukaj skušal ustvariti kakšno hegemonijo.

Aneksija Abesinije se ne prizna

Obenem s tem se čuje, da Avenol v Rimu nikakor ni dosegel sporazuma z Italijo, da bi se Italija zopet udeleževala posvetovanj v Ženevi. Italija namreč zahteva kot pogoj za tako sodelovanje, da se vsaj dejansko, če ne pravno, prizna novi položaj v Abesiniji, dočim je Zveza narodov samo pripravljena, da Abesinija ne pošlje več svojega delegata v Ženevo, dočim naj formalnopravno slejkoprej ostane članica Zveze. Ker Italija tega na noben način ne sprejme, je misel zopetne pritegnitve Italije k ženevskemu areopagu padla v vodo in se je napetost med Italijo in Anglijo, ki je povečana tudi po tem, ker Anglija noče skleniti z Italijo nove trgovinske pogodbe, dokler Italija ne poplača svojih klirinskih dolgov, le še poostriala.

Nekatere informacije grede celo tako daleč, da trdijo kot gotovo dejstvo, da se Italija ne bo udeležila ne prihodnje seje Sveta Zveze narodov, ne skupščine.

Rovarjenje sovjetov v Podonavju

Dunaj, 14. sept. Avstrijska vlada je prišla na sled akcij, ki izhaja od znanega političnega urada komunistične stranke v Moskvi (Politbiro), ki gre za tem, da bi se revolucionirala tudi Avstrija, ki je sovjetskemu režimu v Rusiji posebno trn v peti. Avstrijska vlada je dobila v roke tozadevna navodila komunističnih zaupnikov v Avstriji, ki se glase:

Zaupniki komunistične stranke naj začno agitacijo med malimi kmeti, obrtniki in trgovci v tem smislu, da skušajo zaneti nezadovoljstvo na podlagi gospodarske stiske ter tako ustvarjati ožrače za izpodkopavanje režima. Zaupniki naj predvsem skušajo potegniti v to revolucionarno razpoloženje levo krilo avstrijske krščansko-socialne stranke, obenem pa naj skušajo pridobiti tudi zaupanje legitimistov (pristašev habsburške dinastije), ki naj jim kažejo posledice zveze med Avstrijo in fašistično Nemčijo, ki je največja sovražnica tako Habsburžanov, kakor katoliške vere. Komunistični zaupniki naj delajo tudi za ljudsko fronto, to je za sodelovanje vseh demokratičnih struj. Moskovska centrala bo topila v zvezo tudi z demokratičnimi stran-

kami drugih držav, ki mejijo na severovzhodu in jugu na Avstrijo, da bo njihovo časopisje sedanji avstrijski režim stransko napadalo in diskreditiralo.

Ta navodila moskovskega Politbira so po novem dokaz aktivnega vmešavanja sovjetske Rusije v notranje razmere evropskih držav v svrhu svetovne revolucije in izživajo pozornost predvsem srednjeevropskih držav, da te nečrte prekrizajo.

Thorez po navodila

Varšava, 14. sept. Semkaj je prispel z letalom voditelj francoske komunistične stranke Thorez, katerega je zelo neprijetno dirnilo, da so ga takoj obkolili poljski častniki, ki so ga vprašali za namen njegovega potovanja. Thorez se je izjavil, da o tem ne more dati nobenih pojasnil.

Poljski vladni krogi imajo zanesljive informacije, da je Thorez, ki se je ob 9.15 uri odpeljal naprej v Moskvo, šel v Kremelj na referat o notranje-političnem položaju v Franciji in da bo dobil nato navodila o taktiki, ki naj jo francoski komunisti odsej zasledujejo napram vladi Leona Bluma.

Pred borbo za Madrid

Pariz, 14. sept. b. Po zadnjih vesteh je položaj v Španiji sledeč: Na vseh bojiščih vlada trenutno relativno zatišje, izvzemši severno fronto in odsek pri Talaveri. Z ene in z druge strani se zbirajo vojski na zadnjo etapo odločilne borbe, do katere pa bi moralo priti šele v drugi polovici prihodnjega meseca. Uporniki mislijo, da bodo tedaj lahko zavzeli Madrid. Voditelji belih so sklenili, da bodo zbrali vse sile ter jih vrgli proti Madridu, medtem ko bodo ostala bojišča skušali samo vzdržati v sedanjem položaju. Uporniki hočejo glavni udarec izvršiti na jedro rdeče armade ter šele pozneje likvidirati razne manjše

prompote. Zato je pričela madridska vlada koncentrirati vse svoje razpoložljive sile v okolici Madrida, ki naj bi zastavile uporniški val.

V San Sebastianu je bila včeraj velika slovesnost zaradi padca mesta. Upornike so prebivalci sprejeli zelo svečano in oni, ki so se vsled vojnih operacij skrili, so se sedaj vrnili v mesto.

Usoda vojnih kadetov v Alkazarju ni znana. Znano je le, da se še vedno krepko držijo, kar je povzročilo med voditelji belih veliko občudovanje, kajti posadka je skoraj brez hrane in vode, ter ji najbrž že primanjkuje tudi municije.

Nemčija bojkotira Rusijo

Rim, 14. sept. b. »Giornale d'Italia« poroča, da Nemčija ni pristala na predlog Anglije, da se konferenca lokarnskih sil skliče letos že 19. oktobra. Nemčija je pojasnila svoje negativno stališče s potrebo, da so potrebne popreje obsežne diplomatske priprave, ki bodo trajale najmanj tri mesece. Novi nemški poslanik v Londonu von Ribbentrop bo nastopil svoje novo mesto šele v drugi polovici meseca oktobra, kljub temu pa bo neprestano v zvezi z angleškimi vodilnimi politikmi.

Rim, 14. sept. b. Listi poudarjajo, da je Nemčija pripravljena s katerokoli državo skleniti pakt o nenapadanju. Edina država, s katero noče Nemčija imeti prav nobene zveze, je sovjetska Rusija. Nemčija na konferenco, na katerih bodo eventualno sodelovali predstavniki sovjetske Rusije, ne bo poslala svojih diplomatov. Iz tega je razvidno, da angleška diplomacija ne bo mogla beležiti prav nobenih uspehov na bodočih konferencah in tudi ne

v vprašanju nevmešavanja v špansko meščansko vojno.

Göhring odpotuje v Varšavo

Varšava, 14. sept. b. V varšavskih političnih krogih govoriijo, da bo pruski ministrski predsednik general Göring po kongresu narodno-socialistične stranke v Nürnbergu prišel v Varšavo. — Göring bo prišel tja po nalogu Hitlerja, da se pri poljskem zunanjem ministru Becku informira o vsebini zadnjih pogajanj med Varšavo in Parizom.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo.

Dunajska vremenska napoved: Počasna razjasnitev, ponoči nekoliko topleje.

Slovo dr. Stojadinovića

Bratislava, 14. sept. AA. Nocoj ob 17.30 se je predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović odpeljal iz Bratislave. Bratislavčani so mu priredili pristrano in navdušeno slovo. Na vsej poti od hotela pa do postaje so bile vse ulice nabito polne ljudi, ki so z mahanjem z robcami in med vzkliki »Živio« viharno pozdravljali dr. Stojadinovića.

Pri slovesu na postaji so bili tudi predsednik českoslovske vlade dr. Ivan Hodža, rumunski zunanji minister Antonescu, českoslovaški zunanji minister dr. Krolta, mnogo uglednih osebnosti ter prisotni diplomati in vsi jugoslovanski novinarji, ki so se mudili v Bratislavi.

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović se je odpeljal proti Pragi.

Vtisi s Slovaške

Kako CSR skrbi za gospodarski dvig dežele (Od našega urednika)

Bratislava, 12. sept. 1936.

Našega predsednika vlade čakamo. Pred hotelom so zbrane ogromne množice domačinov, kajti velik Marijin praznik je in imajo ljudje več časa. Prišli so v tisočih glavah iz bližnje in daljne okolice v procesijah, ki so trajale vse dopoldne. Tudi sobota je in uradom so dali prsto, da si ogledajo konferenco. V hotelu je stalno trenje. Nad sto častnikarjev, morda še več varnostnih organov. Vmes domači in tudi odličniki, ki se dregajo in drug drugega svečano nagovarjajo. Telesa so tukaj vsa bolj obilna, zato je gneča še večja. Tu in tam je množica malo zrahlja, ko se nekateri odlijejo v stranske pivnice, kjer točijo sijajno plzensko pivo, ki mu konferenčni posvečajo spoštljivo pozornost. Ministrstvo je vse polno. Hodža je baje tu nekje. Krofita je tudi že prišel. Okrog obeh jata sodrnikov in obćudovateljev. Diplomati so prišli iz vseh mest bratske države, poslani, konzuli, tajniki. Med njimi se zvijajo častnikarji ali se z njimi družijo župani, predsedniki, podpredsedniki, kar odgovarja našim banom in podbanom. Tudi uniforme mladih generalov zablete vmes, mladih a z energičnimi obrazi, po katerih je doseplina in ljubezen do domovine razorala sicer polna lica. Slovačkov je vse polno. Duhoviti so. Imajo nek irski humor, ki vžge, a daleč v ozadju pa človek le zasluži žalostno dušo. Zunaj pred hotelom valove množice, vojaške čete se formirajo v ravnih ertah. Skromne uniforme, zdrava lica, pogumne duše. Zdjaj pa zdaj bo udarila godba in že bomo stiskali roko našemu vedno nasmejanemu predsedniku vlade, ki pride nocoj. Toda o tem vam bodo podrobno pripovedovale častnikarske agencije.

V tej razgibani množici, raznolični in raznojezični, sva se dobila s Slovačkom in skušala najti miren kotiček in čašo svežega piva ter kramljati o stvareh, ki jih konferenca ne bo obravnavala. Moj Slovač, ki ne pripada oni skupini »sagrarnih« ali »hodžovih« Slovačkov, ki ima v bližini hotela »Savoy« svojo tiskovno palačo in uredništvo »Slovaškega dnevnika«, marveč oni, ki ima svojega vodjo v Rožemberoku, ki ga pa ne bo na konferenco, ljubi svojo domovino, malo in veliko.

»Separatisti nam pravijo a nismo« tako začenja. »Kam pa naj gremo? Naša država je naš dom, njene meje so naše meje. Vi sami veste, saj ste prestali podobne klevete kaj takšni neokusni očitki pomenijo. Mi to državo hočemo, jo ljubimo, a na znotraj jo hočemo imeti tako urejeno, da bodo naše narodne svetinje, naš jezik, naša narodna bit, naša samostojna kultura zavarovani. Na svoji zemlji hočemo biti lastni gospodarji. Separatisti! Kako absurdno, kako krivično, kako klevetniško! Kam pa naj gremo? Doma smo, doma hočemo ostati, toda tudi to hočemo, da bomo v lastni hiši srečni in zadovoljni. Čestokrat mislimo, da je naš Hlinka morda le preveč pesnik, in da bi bilo bolje za nas, če bi imeli mi vašega modrega vodjo, ki vas tako državniško vodi skozi podobne težave. Toda kadar pomislimo, za kaj se borimo in da je pri omahljivem značaju našega naroda nevarnost popuščanja le prevelika in pri njegovi pobošnosti nevarnost, da ne »eruje« praznim obljubam le preočita, potem razumemo, da nam je potrebno pesniškega poleta, ki seje v globine sre, nas prime v globinah naših duš, da ustvari ogenj, ki bo preprečil, da bi kdaj mogli pozabiti na to, da smo Slovaki narod, katoliški narod, ki to tudi hoče ostati v skupni veliki domovini. Če boste o nas pisali, povejte tudi to. Naj nas nikar ne zasmrjujejo s separatisti in

podobnim ymerjanjem, kajti mi smo lojalni državljani in je naša zvestoba do te skupne domovine torej večja, čim več smo za njo že žrtvovali in čim čistejši se hočemo v njej ohraniti.

Zapustila sva politično področje in prešla na gospodarsko. Moj Slovač me je očaral s tem, kar je pripovedoval. Človek bi bil pričakoval, da praska vlada, ki ji Hlinkov pokret ni vedno všeč, Slovaški pokrajini ne bo posvetila kakšne izredne denarne pozornosti. Drugod se režimi nad pokrajini, ki jih ne marajo, maščujejo tako, da jih gospodarsko izropajo ali zanemarjajo. Na Slovaškem je očividno drugače, kajti praska vlada se nsprotno silno trudi, da bi investirala mnogo denarja v razna javna dela, ki se zadnja leta kar kopičijo. Pridobiti pokrajino zase s tem, da ji gospodarsko pomagaš na noge, je tudi posebna metoda vladanja in zdi se, da je bolj učinkovita, kot politika ropanja ali zanemarjanja.

Slovaška je pokrajinski rajski dežela. Od donavskih nižin do 2000 m visokih grebenov Tatranskih gora je toliko prehodnih naravnih krasot, kot malokje po svetu. Slovaška je torej turistična dežela in praska vlada se prav nič ne brani te misli. Nasprotno! Ona celo želi, da se turistični, tujskoprometni značaj dežele podčrta. Velike vsote denarja grede v deželo v te namene. Slovaški gospodarski zavod je na pobudo praške vlade izdelal obširen načrt za podvig tujskega prometa. Toda ta načrt ne govori o propagandi in o podobnem, marveč o cestah, hotelih, obnovitvah starih razvalin, ohranitvah starih umetnin, torej o javnih delih, ki požirajo desetine milijonov, a ki tuja sama od sebe v deželo vabijo. Ceste po Slovaškem so sijajne. Večinoma asfaltirane ali pa se asfaltirajo, izraznovejo, razširjajo, tako, da po njih kar miga delavcev! Po slovaških cestah se avtomobilist z veseljem vozi in mu ni treba naložiti avtomobil na tovarni vagon ter se peljati ves jezen nazaj čez mejo, kakor se to dogaja v naši dragi domovini. V kratkih letih bo vsa Slovaška prepletena s krasnimi asfaltiranimi cestami, ki bodo tuju odprle naravne krasote in mu ne bo žal denarja, ki ga je v političnih o tej deželi zapravil. Poleg cest bo država na svoje stroške gradila celo novo omrežje zavarovanih gorskih potov, med njimi grebenško pot po vrhovih tatranske gorovja, ter celo število planinskih koč. Za letos in prihodnje leto namerava država izdati za zgradbo novih cest in planinskih potov 25 milijonov din denarja, poleg tistih stotin milijonov, ki so že v proračunu za asfaltiranje državnega cestnega omrežja. Morda bodo začeli prihodnje leto tudi z gradbo široke planinske betonirane ceste iz Vrahovanyev v Poprad. To bo stalo zopet 70 milijonov din! Samo v letošnjem letu je država na lastne stroške s pomočjo pokrajinskih ustanov zgradila 52 planinskih koč in zavetišč! Gradijo pa se ogromni novi hoteli v Strpskem Plesu in v Oravskem Podzamoku za vsoto 12 milijonov din!

Vse to mi je moj Slovač pripovedoval, ko sva čakala na našega predsednika vlade! In misli so mi zbežale domov, kjer imamo »turistične« Slovenijo s krasotami Gorenjske, Pohorja, Dolenjske, vinskih gor in Stajerskem! Pa nobenih potov med njimi. Ne asfaltiranih vhodov v našo deželo, ne ceste do morja, ne podkaravanske ceste, ne pohorske ceste nič. In zdi se mi pri vsem tem da dela praska vlada prav, ko investira ogromne denarja za gospodarski razvoj Slovaške, bolj prav kot pa oni pri vas, ki ovirajo, da bi Slovenija v interesu cele države postala zares »turistična« dežela, ki bi privabila tuja, da bi pustil svoj denar v nši državi.

Leon Blum v vlogi Kerenskkega

Blum zaman roti delavce, naj zapustijo tovarne

Pariz, 14. sept. h. Stavka tekstilnega delavstva še vedno ni končana in je nevarnost, da se še bolj razširi. Včeraj je prišel v Lille ministrski predsednik Leon Blum, da posreduje med delodajalci in delavci, toda njegove besede so naletale na gluha ušesa, ker imajo komunisti delavske množice v svojih rokah ter se upirajo vsakemu kompromisu. Delavci zahtevajo prevzem tovarn v svoje roke. Blum je hotel dokazati delavcem, kako nesmiselna in preuranjena je njihova želja, ker sedaj ni čas za takšne eksperimente. Dalje je povdaril, da s temi zahtevami rušijo tudi vlado ljudske fronte ki je delavstvu že toliko dobrega vztrajali na svojem stališču in ne nameravajo izvtrajati na svoje mstališču in ne nameravajo izprazniti tovarn.

Jutranji desničarski listi se posmehujejo Blumu zaradi njegovega neuspeha in ga vzporejajo s Kerenskim, ki tudi pred prihodom na oblast ni delal drugega, kakor nagovarjal delavce in vojake, nikdar pa ni znal izdati odločne zapovedi.

Ker Blum ni našel drugega izhoda, je sedaj poslal ultimatum delodajalcem, in sicer zahteva: 1. Delodajalci morajo v našel pristati na zvišanje mezd, vse ostale podrobnosti pa bo določil predstavniki vlade, ki ga bo vlada imenovala. 2. Delodajalci morajo sprejeti in podpisati kolektivno pogodbo. 3. Po podpisu sporazuma se bodo delavci podali na delo v roku 24 ur.

Seveda je vprašanje, ali bodo delavci hoteli tovarne izprazniti.

Odlikovanja

Belgrad, 14. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so z ukazom kraljevih namestnikov na predlog kmetijskega ministra odlikovani za zasluge za pospeševanje kmetijstva mnogi posestniki, duhovniki, ekonomski, kmetovalci in drugi. Z redom jugoslovanske krone 4. stopnje je med drugimi odlikovan Ivan Fernbah iz Starih Morav. Z redom sv. Save 4. stopnje so odlikovani Jože Burgar iz Hraše, Anton Novak iz Družmirja, Vinko Šlopar iz Velenja, Ludvik Koder iz Podgrada, Ivan Obere iz Osrečja, Alojzij Suhec iz Stare nove vasi, Ciril Leksan iz Velike Nedelje, Franc Prelog iz Zagorice, Pavlin Bitner iz Črnolje, Maks Sliogli iz Rečice. — Z redom sv. Save 5. stopnje Josip Janežič, iz Stare vasi, Andrej Murnik iz Cerkelj, Ivan Turk iz Lesja, Josip Zecran iz Stare Ponikve, Anton Bajok iz Drašč, Ignac Koren iz Melhice, Ignac Pevec iz Sl. Vida, Henrik Lazarini iz Krškega, Ivan Zedrin iz Spodnje Lendave, Josip Levor iz Kapac, Matija Napotnik iz Stapaniskega vrha, Ignac Potočnik iz Okešca, Oregor Repanšek iz Homca, Jakob Virhian iz Isevca, Ivan Kavčič iz Rovl, Franc Debevec iz Beguni, Ivan Repinec iz Broda, Simon Kitec iz Hrasovca, Franc Logar iz Sv. Duha, Franc Bricek iz Gaberskega, Ivan Gabrček iz Olobokega, Franc Hartman iz Suče, Franc Smit iz Selca, Ivan Dolinšek iz Kaniže, Anton Bedenčič iz Bifenj, Anton Ravnihar iz Smarja in Ferdo Magdič iz Grene.

Vpokožitev

Belgrad, 14. sept. m. Današnje »Službene Novine« objavljajo vpokožitev dr. Josipa Baudeka, sodnika Upravnega sodišča v III-2 v Celju.

Uboi

Belgrad, 14. sept. m. Včeraj zvečer je v tukajšnji tekstilni tovarni Koste Ilića delavec Božinič ubil svojega tovariša Petra Zoriča samo radi tega, ker se je v gostilni sprl z njim radi dveh dinarjev.

Na Hrvaškem je samo HSS

Zagreb, 14. sept. b. Včeraj so bile v 41 občini hrvaške banovine občinske volitve. Večinoma je bila vložena samo ena lista bivše HSS, ki je povsod zmagovala z ogromno večino. Volilna udeležba je znašala od 40—45%.

Proces proti 49 razbojnikom

Kragujevac, 14. sept. m. Pred tukajšnjim kazenskim senatom se je danes pričela razprava proti nevarni razbojniški tolpi, ki je ropala dolgo časa v topolski okolici. Ta »topolska banda«, kakor so jo začeli imenovati, je v pravem pomenu besede strahovala ves okraj. Na zatožni klopi sedi 49 obtoženec, zaslišanih pa bo okoli 250 prič.

Drobne vesti

London, 14. sept. AA. (Havas.) Danes se je začela razprava proti Georgeu Mac Mahonu. Obtožnica ga dolži, da je 16. julija t. l. ko je angleški kralj ošel na svečanost izročitve zastav gardijskim polkom, motil red s tem, da je v kraljevi bližini potegnil revolver in hotel nadlegovati vladarja pri opraviu državnega dejanja. Mac Mahon je bil po daljši razpravi obsojen na eno leto ječe.

Haag, 14. septembra. c. Nizozemska prestolonaslednica se bo s princem Lippe poročila meseca decembra.

Newyork, 14. septembra. AA. (Stefani.) Na newyorku vsučilišče se je letos vsufnilo 42.500 dijakov. To je največje število, dijakov, kar se jih je doslej vpisalo na tem vsučilišču.

Hmeli

Celje, 14. sept. Uradno poročilo banovinske hmeljske komisije za Slovenijo z dne 14. septembra 1936: Tudi včeraj in danes se je nadaljevalo s kupovanjem letošnjega hmeljskega pridelka v dosedanjem obsegu in po neizpremenjenih cenah. Kupci se zanimajo za vse vrste lapa in je tendenca za dobro in boljše blago prava vrsta.

Veličasten slovenski tabor v Novem mestu

V tem taboru je Slovenija!

Delni pogled na neizmerno množico, ki je bila zbrana na Glavnem trgu v Novem mestu. Slika nam pa kaže samo eno tretjino vseh zborovalcev.

Nad 10.000 slovenskih mož in fantov z vseh strani naše Dolenjske se je v nedeljo zbralo na novomeškem glavnem trgu na slovenski tabor, kjer so veličastno manifestirali za slovenske narodne in ljudske zahteve ter izražali svoje zaupanje svojemu voditelju dr. Korošcu, ki se trudi in prizadeva, da bi te naše skupne želje in zahteve bile čim prej uresničene. Na ta veličastni slovenski tabor so prikorakali slovenski možje in fantje, pripeljali so se na kolesih, prijezdili na okrašenih konjih ali se pripeljali na vozovih, da so se nazadnje, ko je pripeljal vlak, bolj oddaljene, stinili v dva velika in mogočna spreveda, ki sta se srečala na Glavnem trgu ter ga kar zalila.

Zborovanje je bilo tako popolno organizirano, da so zborovalci kar sami skrbeli za red in mir. Naša Dolenjska je pokazala, da je čvrsto organizirana za svojim voditeljem ter tako globoko zavedna, da so zamen vsa prizadevanja nasprotnikov in zopernikov slovenske narodne in ljudske skupnosti.

Ce je minister dr. Krek poudarjal, da je vlada v teku enega leta silno veliko naredila za gospodarsko izboljšanje ljudstva, je pa na drugi strani dolenjski rojak biviš minister dr. Kulovec poudaril, kar čuti in misli sleherno slovensko srce: »Mi od svojega programa nismo odstopili in nikoli ne bomo. Mi hočemo popolno samoupravo! V ta namen pa je potrebna naša popolna edinstvo, katero skušajo nekateri razbijati z raznimi »frontami«. Toda slovenska fronta je tam, kjer je ogromna večina slovenskega ljudstva. Smihelski župan Brulke je naglašal gospodarske potrebe in zahteve slovenskega kmetja. G. Smodej je govoril o hrvaškem vprašanju, g. Smersu pa o delavskih zadevah ter o komunistih.

Ta veličastni slovenski tabor v Novem mestu je zgodovinski dogodek, ki je z žarko lučjo pokazal, da je slovenska ljudska fronta samo ena: To je fronta slovenskega naroda pod voditeljem dr. Korošcem. Ta slovenska ljudska fronta, ki je na Dolenjskem tako kakor še nikjer drugod odločno pokazala, da je v njenem taboru vsa Slovenija, se bo v prihodnje znala tudi še bolj od-

Del spreveda, ki je z Grma krenil proti Nov. mestu.

ločno uveljaviti, kar naj vedo vsi nasprotniki slovenske narodne in ljudske skupnosti!

(Obširno poročilo sta prinesla »Poned. Slovenec« in »Slov. Dom«.)

Belokranjci v Ljubljani

Ljubljana, 14. septembra.

Narodopisni oddelek Glasbene Matice je v nedeljo na pobudo pevovodje in skladatelja Franceta Marolta pripravil Ljubljani lepo presenečenje. Obiskali so nas Belokranjci, da nam pokažejo svoje tradicionalne plesne, ki je v njih skrito takšno narodno bogastvo, da bi bila pač nenadomestljiva škoda, če bi zašli v pozabo.

Belokranjski dan se je začel dopoldne z obhodom po mestnih ulicah. Povsod, kjer so se prikazali zastavni belokranjski fantje in brhka dekleta v svojih pisanih narodnih nošah, so vzbujali veliko pozornost. K popoldanski prireditvi pa se je zbrala gosta množica gledalcev, ki je z živahnim zanimanjem sledila vsaki točki bogatega spreda. Na telovadišču je bila zbrana tudi belokranjska kolonija, med častnimi gosti pa smo opazili pokrovitelja prireditve župana dr. Adlešiča z gospo, banovo gospo dr. Natlačenovo, divizijskega poveljnika generala Nedeljkoviča, zastopnike banske uprave in banovine, francoskega konzula g. Remeranda, ravnatelja dr. Basaja in še mnogo drugih.

Najprej je 20 belokranjskih deklet zaplesalo črnomaljski kolo, ki je vžgal zbrano občinstvo in ustvaril potrebno razpoloženje. Pretežni del spreda so izvajali Metličani s svojim kolom, polžem, mostom, rešetcem, robeem, petelinjim bojem in »turnom«. Navdušenje občinstva je rastlo ob vsakem novem nastopu in ga samo potrdilo v zavesti, koliko lepote in naravnega bogastva se skriva v teh narodnih plesih in igrah. Iz njih diha ljudska duša v vsej svoji pristnosti in domačnosti.

Prireditve je uspela nad pričakovanje in so Ljubljančani iskreno hvaležni g. Francetu Maroltu za velik užitek, ki jim ga je pripravil. Bil je lep, nepozaben dan.

Ples Metličank.

Zakaj še ni pogajanj

o kolektivni pogodbi tekstilnih delavcev. Sporočilo banske uprave!

Od banske uprave smo prejeli:

V ponedeljek, dne 14. t. m., bi se bila imela pričeti pogajanja o predlogu kolektivne pogodbe tekstilnih delavcev, ki ga je izdelalo društvo podjetnikov tekstilne stroke za dravsko banovino v Ljubljani. Pogajanj bi se bili imeli udeležiti za podjetnike člani omenjenega društva, za delavce pa delavski zaupniki ob posredovanju inspektorja dela. Pogajanja se niso mogla pričeti, ker delavstvo v tekstilnih tovarnah v Kranju in Škofji Loki še ni izpraznilo zasadenih objektov. Posredovanje gospoda bana, da se stavka povrne v zakonito obliko in da se v ta namen v znak spoštovanja tuje lastnine, predvsem izpraznijo neupravičeno zasedeni tovarniški objekti, je uspelo v vsej banovini, razen v tovarnah v Kranju in Škofji Loki.

Povsod so zmagali trezni razum, pravna zavest in disciplina, samo v Kranju in Škofji Loki je delavstvo pod vodstvom maloštevilnih neodgovornih prevratnežev ostalo nedostopno za vse razloge in za vse prigovarjanje.

Ce se tedaj pogajanja o kolektivni pogodbi niso mogla pričeti kakor je bilo zamišljeno, so temu krivi delavci v tekstilnih tovarnah v Kranju in Škofji Loki. Za vsak dan, ki na ta način gre v izgubo, so odgovorni oni. Oblastvo, ki je poklicano, da štiti splošne koristi in koristi skupnosti, ne more prekrizanih rok gledati, kako večina razsodnega delavstva trpi škodo vsled nerazsodnosti manjšine. Ukrenjeno je, da se razsodnemu delavstvu izpolnijo obljube, ki so jim bile dane.

Velik shod JRZ pri D. M. v Polju

Slovenski delavec v slovenski socialni skupnosti

V nedeljo 13. t. m. je bil v Dev. Mariji v Polju v društveni dvorani volilni shod JRZ. Dvorana je bila nabito polna in so zborovalci z nestrpnostjo pričakovali ministra dr. Kreka, ki je malo pred 5 prihitel iz Novega mesta ter navdušeno pozdravljen stopil v dvorano v spremstvu bivšega poslanca g. Smodeja ter okrajnega načelnika dr. Maršiča. Takoj nato je začel shod podpredsednik okrajne organizacije JRZ g. M. Stare in podal besedo prvemu govorniku g. ministru dr. Kreku, ki je ponovno toplo pozdravljen v glavnem povedal sledeče:

Današnji sestanek je posvečen volitvam, ki bodo prihodnje nedeljo v tej občini. Predvsem naj velja moja zahvala vsem tistim, ki so sestavili našo listo za volitve v tem izrazito kmečkodelavskem kraju in želim, da bi prihodnje nedeljo dosegla ta lista zmago, kakršne je bilo krščansko delovno ljudstvo v Dev. Mariji v Polju navajeno.

Ko boste, volilci, tehtali delo vlade in naše stranke in odločali o tem, ali nam morete prihodnje nedeljo zaupati svoj glas, vam bo treba pomisliti zlasti na tole: Delavstvu je na tem, da se v državi vlada po načelu demokracije. Morda še ni pri nas popolne demokracije, ker smo prevzeli vse prej kot demokratsko dediščino od prejšnjih režimov. Toda eno moramo pibiti, da imamo po petih letih diktature sedaj prvo vlado, ki je znala na podlagi starih zakonov napraviti v državi red, viliti zaupanje do državnih oblasti, uvesti zakonitost in dati mnogo mnogo svobode.

Drugo vprašanje volilca bo, ali je vlada vsaj v okviru možnosti kaj storila v pogledu izboljšanja raznih socialnih vprašanj. Vi vsi dobro veste, da so bila pod prejšnjim režimom delavstvu usta popolnoma zaprta. Tudi je bila delavcem onemogočena vsaka akcija, ki bi imela namen izboljšati delavcem delovne pogoje. Stavke so bile prepovedane. Danes pa je položaj popolnoma drugačen. Danes se sme delavstvo popolnoma svobodno boriti za svoje pravice in sme tudi štrajkati. Verjemite, če bi bila vlada proti delavcem, potem bi v naši državi ne bilo nienkrat po 40 do 60 mezdnih gibanj, kakor se sedaj dogaja in bi se delavstvu ne dvigale stalno plače tako, kakor se to dogaja v letošnjem letu, ko smo mi na vladi.

V zadnjih petih letih se ni v naši Sloveniji zgradilo prav nič. Kjer je oblastna skupščina pred petimi leti pustila krampe in lopate, prav tam jih je naša vlada zopet našla. Petletni diktatorski režim je sicer do dna izpraznil državne in zasebne blagajne, toda v vsej dobi svojega vladanja ni zgradil prav nič. Brezposelnost je pod prejšnjimi režimi stalno naraščala in mezde so stalno padale. Naša prva skrb je bila, da zastavimo vse svoje sile, da rešimo ta dva problema. In hvala Bogu kljub pomanjkanju sredstev, kljub tako slabi letini lanskega leta in kljub italijansko-ahesinski vojni, ki je zaprla za nas najvažnejši italijanski trg, se nam je posrečilo dvigniti zaposlenost delavstva in zmanjšati brezposelnost, izvozovati za Slovenijo okoli 80 milijonov dinarjev za javna dela in sploh izboljšati gospodarsko stanje v naši domovini. Preglejte prosim samo statistike naših zavarovalnih uradov, pa boste videli, kako zelo se je zaposlenost dvignila ravno v zadnjem letu in da so se radi svobode, ki jo danes delavstvo v mezdah bojih ima, tudi mezde dvignile.

Velikega socialno političnega pomena je tudi to, da smo slovenskim zasebnim nameščencem rešili njihov Pokojninski zavod, ki bo kljub vsem intrigam in nasprotnim prizadevanjem ostal — in to po naši zaslugi naša slovenska avtonomna ustanova.

Velik socialno politični uspeh naše vlade so tudi važna poblastila v letošnjem finančnem zakonu in ne bo minul mesec dni, ko bo na primer pooblastilo o starostnem zavarovanju delavstva uresničeno in se bo to zavarovanje začelo izvajati.

Zavedamo se, da še nismo vsega storili in nas čakajo še mnoge težke naloge. Toda tudi vsak pošten nasprotnik mora priznati, da smo v teh težkih časih dali toliko socialnih pridobitev, kot še nihče doslej.

Kakor vedno, tako se tudi sedaj in se bomo tudi v bodoče smatrali za otroke slovenske krščanske socialne skupnosti. Pred vas bomo hodili polagat račune. Kar je našega, bomo branili napram vsem in vsakomur. Od vas pa pričakujemo, da bo ostala ta krščanska socialna skupnost vedno trdno povezana, kajti če bo ta naš rod slovenski razklan, potem bo gotovo vedno teptan.

Viharno pritrdjevanje je dokazalo, da so segle odločne in iskrene besede našega socialnega delavca in ministra dr. Kreka vsemu poslušalstvu, zlasti pa navzočemu številnemu delavstvu globoko do srca.

Nato je spregovoril bivši poslanec g. Smodej, ki je zlasti krepko obračunal s komunistom in s komunisti.

Sledil je pretresljiv govor Slovenca, ki se je po 21 letih vrnil iz Rusije in je v preprosti besedi orisal strahote in bedo, v kateri se danes ruski kmet in delavec nahajata.

Sledil je govor g. ravnatelja Gabrovška Francisa, ki je židovski komunistem tako silno razgalil pred zbrano množico, da je pešiča izrazil, ki je hotela motiti shod, osramočena zapustila dvorano. G. ravnatelj je zaključil svoja izvajanja takole: »Nismo se ustrašili liberalcev in njihove diktature in ne bomo se ustrašili komunistov in njihovih groženj. Trinajststo let je šlo mimo Slovencev, premnogo sovražnikov je navaloilo na naš narod, pa vse to je šlo mimo nas, naš narod pa je ostal.

K sklepu zborovanja je govoril še g. Miloš Stare, ki je v kratkih besedah orisal nesrečno dobo diktature in vse pogubne posledice tega re-

žima. Pozval je vse navzoče, da v nedeljo glasujejo za listo JRZ in s tem dokažejo, da smo Slovenci narod časti in poštenja.

Nato je zaključil sijajno uspeli shod in so navzoči še dolgo pozdravljali dr. Kreka ter mu prirejali navdušene ovacije.

Shod JRZ v Sostrem

V nedeljo, dne 13. sept. je bil v Sostrem, občina Dobrunje, volilni shod JRZ za občinske volitve, ki bodo 20. t. m. Velika društvena dvorana je bila polno zasedena in so volilci z velikim zanimanjem in odobravanjem sledili govorom dr. Miloša Stareta in ravnatelja Gabrovška Francisa. Nekateri nasprotniki so se pripravljali, da bi motili shod, pa ko so videli strnjene vrste naših volilcev ter njihovo odločnost, jim je upadel vsak pogum. Shod je izvenel v mogočno manifestacijo za politiko dr. Korošca, kateremu so vsi navzoči navdušeno vzklkali Shod je v vseh navzočih zapustil mogočen vtis, nasprotnikom pa je upadel vsak pogum spriču take zavednosti pristašev dr. Korošca.

Kmet, ki ga preganja ogenj

Kamnik, 14. septembra.

Posestnika Starovasnika v vasi Praprotno Sv. Primož pod Kamniškimi planinami že nekaj let preganja ogenj. Leta 1932 mu je na Mali planini pogorela pastirska koča. Postavil je novo. Pred dvema letoma mu je požar uničil gospodarsko poslopje, nova zgradba pa ga je toliko stala, da se je moral znatno zadolžiti. Zdaj mu je pa pogorela hiša, katero je imel zavarovano za majhno vsoto, dobro pa je baje bila zavarovana oprava. Iz gorečega poslopja niso mogli nič rešiti.

Dva naša planinca v italijanskih zaporih

V soboto smo poročali o dveh naših planincih, ki so ju zadržali Italijani tri dni v svojih zaporih. Dodatno k prejšnjemu poročilu navajamo še, da sta imela vse dokumente v najlepšem redu ter so jih spustile skozi vse italijanske kontrole. Tudi obmejni komisar jima je pri zaslišanju izjavil, da sta imela dokumente pravilno vidrane in da sploh še nista vstopila v utrbeni pas pod Mojstrovko. Samo prevelik strah brigadirja karabinjerjev ju je spravil v zapor in napravil za špijone. Če bi faktično vstopila v italijansko obrambno cono, bi bila kaznovana z zapornom do 3 mesecev. Imela pa nista pri sebi nobenih aparatov niti sploh kaj pisanega ali tiskanega razen dokumentov. Bila sta pač navirna, ker sta mislila, da so turisti tudi na italijanski strani tako svobodni kot na naši. Zato svetujemo našim turistom, naj ne hodijo čez, ker pred sitnostmi ne pomagajo nobeni dokumenti.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Nevaren požar v kamniškem predmestju

Kamnik, 13. septembra.

V gospodarskem poslopiju pri »Grogu« na Grabnu je danes ob četrtna 2 izbruhnil silen požar, ki je pokvaril vso razpoloženo »Grabencanov« ravno na njihovo žeganje. Gasilski rog je požrtvovalnim gasilcem oznanil takoj nesrečo in kmalu so bili na mestu požara. Grozila je nevarnost, da bi se vnela še stanovanjska hiša »pri Bundrus«, kjer je tudi gošlina, trgovina in lepo gospodarsko poslopje. To nevarnost so obranili naši vrli gasilci, ki so po napornem delu odstranili vso nevarnost, da se ogenj ni razširil še na bližnja velika stanovanjska poslopja. — Dupliški gasilci so bili tudi kmalu na licu mesta, vendar so kmalu lahko odšli domov, ker so glavno rešili že domači gasilci.

Od ponosnega gospodarskega poslopja je ostalo le golo zidovje, rešili so iz hleva samo živino. Domevajo, da je požar v svoji vinjenosti zanetil neki gonjač goveje živine, vendar bo to razčistila še nadaljnja preiskava.

Velika škoda, ki jo je povzročil požar, je le delno krita z zavarovalnino.

Ponovno moramo ob tej priliki poudariti požrtvovalnost in veliko izvežbanost naših gasilcev. Meščani jim sicer radi očitajo, da se vse preveč v svojem delovanju vrtijo okrog kina in še to in ono zaradi politike. Vendar pa je to samo dokaz, da se meščani zanimajo za delo naših gasilcev in ga spremljajo z vso pozornostjo, kar je tudi razumljivo, saj niti občina niti meščani nikoli ne odrečejo prispevkov za napredek in uspešno delovanje gasilke čete. Krivico ni bilo, če jim ne bi ob tej priliki izrazili popolnega priznanja za njihovo izvežbanost in res veliko požrtvovalnost, s katero so obvarovali Graben hude nesreče. Pokazali so, da so na mestu in meščani, ki so jih videli pri delu, so glasno izražali svoje zadovoljstvo nad njihovo uspešno akcijo, s katero so ogenj omejili in pogasili. Takisto zaslužijo vse priznanje gasilci iz Duplice in Nevelj, ki so bili hitro na mestu. Izkazala se je ob tej priliki tudi nova motorka neveljske gasilke čete.

Drobne novice

Koledar

Torek, 15. septembra: Marija 7 žalosti. Nikodem, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl v splošni bolnišnici Anton Tominec v starost 142 let. Pokojni je bil rojen v Črnem vrhu nad Idrijo. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne iz mrlišnice splošne bolnišnice. Naj počiva v miru. Zalujočim naše iskreno sožalje.

† Na Jesenicah je umrl g. Alojzij Tratnik, upokojeni delovodja Kranjske industrijske družbe. Bil je dolgo časa bolan. Pokopali ga bodo danes ob 5 popoldne na jeseniškem pokopališču. Naj počiva v miru! Zalujočim svojim naše sožalje!

Ostale vesti

— Slavnost na Krvavcu. Kljub negotovosti zaradi vremena, ki je celo soboto obetalo meglo na Krvavcu, je prihitelo na najzgodnejšo postojanko Kamniških planin okrog 150 ljudi k prazniku, ki je bil prirejen v proslavo desetletnice zgraditve planinskega doma. Ze v soboto zvečer je bil prostorni dom poln turistov, ki so na robu prižgali velik kres, viden daleč naokrog. Dom je bil okrašen z mlaji in zelenjem, prav tako pa tudi kapelica. Mnogo turistov je prišlo jutraj iz kamniške in kranjske strani, ob 11 pa je v lični krvavški kapelici daroval sveto mašo vseučiliški profesor g. dr. Fabjan, ki je v lepem govoru proslavljal pomen planinarstva in turistike za človekovo telesno in duhovno okrepitev. Planince je pozdravil v imenu osrednjega odbora SPD in jim izročil pozdrave predsednika dr. Pretnarja, revizorja podružnice g. A. Pučnik, ki je nato v živahnih izjavah obujal spomin na zidanje krvavškega doma in na finančne težave, s katerimi se je moral dobrobiti društvo skoro do nedavna. Zjutraj je bilo na planinah krasno solnčno vreme, dopoldne pa jih je obvila megla, kljub temu pa so odšli izletniki s Krvavca v najboljšem razpoloženju.

— Ponarejeno priporočilo. Iz Trbovelj: Ze dalje časa potuje okoli mlad fant, ki se posebno oglašuje po župniščih in tudi drugod s priporočilom od g. katehete meščanske šole in razrednega učitelja. Vse si je fant sam ponaredil, ponekod mu uspe, drugod pa ne. Nekaj g. župnik je poslal podporo iz previdnosti na naslov g. katehete, ki pa seveda na meščanski šoli nikdar ni imel učenca s takim izmišljenim imenom. Je pa precej otrok iz Trbovelj, ki so pobegnili od doma, se potepajo okoli in prosijo za izgovor, da so doma brezposelni in se ljudem smilijo, a vse ni nič reš — le doma so v velikih skrbah za takimi izgubljenici.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenača voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno, odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Izporemembo rodovinskega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Jerici Zorc-Kryl, pristojni v občini Ljubljana v »Kryl«.

— Izporememba imena občine. Dosedanje ime občine Zakot v brežiškem okraju dravske banovine se spremeni v ime Brežice-okolica.

— Koralni Marijin slavošev (Magnificat) v slovenščini je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena izdava je 1 Din. Pričujoči spev se navadno poje pri sklepu pobožnosti marijanskih kongregacij, za katero priliko je izdaja tega slavoševa v prvi vrsti namenjena. Porabi se seveda lahko tudi zlasti ob Marijinih praznikih, na koncu litanij. Skladbo priporočamo posebno zborom marijanskih kongregacij, kakor tudi drugim cerkvenim zborom.

— »Kruhek spi.« Na besedilo Fr. Sal. Finžgarja uglasbil Matija Tomc. Ta čudalepa skladba, ki je žela glede besedila in uglasbe toliko priznanja pri akademiji Družbe sv. Vincencija Pavelskega (25. aprila 1936), je kar najbolj prikladna za dobrodelne prireditve, se dobiva v pisarni Karitativne zveze (Poljanska cesta, Marijinih št. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100). Izkupiček je v dobro Družbi sv. Vincencija Pavelskega.

— Za Slomskovo proslavo, ki bo letos uvedena v naše šole dne 24. septembra, boste imeli najboljši priložnost v knjigi »Slomšek — naš duhovni vrtnar« (spisal Etbin Boje), ki jo lahko naročite pri založbi Leonove družbe ali v ljubljanski Novi založbi odnosa Cirilovi knjigarni. Priporočamo jo vsem šolskim upraviteljem osnovnih šol. Stane le 12 Din!

— Euoletni trgovski tečaj pri trgovskem učnem zavodu v Ljubljani. Kongresni trg 2-11. ima edini pravico, da izdaja izpričevala, ki služijo kot dokaz dovršene vajeniške dobe in pol drugega leta pomočniške prakse v trgovski obrti. Solnina najnižja vpisovanje in pojasnila dnevno od 9—12 in od 15—18.

Ljubljana

© V otroški vrtci pri uršulinkah v Ljubljani je vpisovanje s 15. septembrom, začeni vsak popoldan od 14. do 17. Sprejemajo se dečki in deklice od 5. do 7. leta. Pod 4. letom pa je sprejem izključen.

© Pomočniški izpili krojaških vajencev in vajenk bodo po 20. septembru 1936. Tozadevne prošnje je vložiti do 20. septembra t. l. v združni pisarni med uradnimi urami.

© Ljubljanski velesejem končan. V nedeljo je bil zadnji dan ljubljanskega jesenskega velesejma. Naval obiskovalcev je bil ta dan posebno velik, skupno število obiskovalcev letošnjega jesenskega velesejma pa je doseglo razveseljivo število 96.000. Razen obiskovalcev iz vseh krajev naše države, si je zanimivo lesno razstavo prišlo ogledat tudi mnogo tujcev iz Anglije, Belgije, Holandije, Avstrije, Francije, Finske, Madjarske, Nemčije, Italije in Turčije. Z malimi izjemami so se vsi tuji gostje izrazili pohvalno o dobri organizaciji razstave, ki je bila že 27. prireditev ljubljanskega velesejma. Število razstavljalcev je tudi tokrat doseglo častno število: bilo jih je 580, med njimi 110 inozemskih in sicer iz Nemčije, Avstrije, Švice in Bolgarije. Med odličnimi gosti jesenske razstave moramo še posebej omeniti kraljico Marijo, kneeginjo Olgo v družbi svojih staršev knežinj Jelene in kneza Nikole. Zelo živahno je bilo letos zanimanje za vrtnarsko razstavo, ki je bila med najlepšimi na velesejmu in ima tudi lepe poslovne uspehe.

© Sestanek Zenskega odseka SKAS bo v sredo, dne 16. t. m., ob 8 zvečer v Akademskem domu.

© Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v sredo 16. septembra izlet v Litijo in Smartno. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 13.30, vrnitev ob 18.12. Sestanek na glavnem kolodvoru.

© Harmonikarji so tekmovali. Za zaključek ljubljanskega velesejma je bilo v nedeljo prirejeno tekmovalje harmonikarjev, za katero je vladalo veliko zanimanje. Komisija, katere predsednik je bil dr. Ivan Karlin, je tekmovalce razdelila v pet skupin: v mladinsko, diatonično (lažjo), diatonično (težjo), kromatično (lažjo) in kromatično (težjo). Najboljši tekmovalci so dobili lepa darila. Nazadnje je bilo še prvenstveno tekmovalje, pri katerem si je spet priboril zmago in tako obdržal naslov državnega prvaka znani mojster na harmoniko Avgust Stanko. Na kromatični harmoniki pa je zavzel prvo mesto Pillich Rudolf, ki je dobil v dar srebrni pokal. Tekmovalje harmonikarjev je oddajala tudi ljubljanska radijska postaja.

© Avto podri kolesarja. Včeraj popoldne proti večeru se je na Dolenjski cesti zgodila prometna nezgoda, ki pa je k sreči potekla brez hujših posledic. 23 letni Ludovik Pangos iz Komna na Krasu se je peljal na svojem kolesu kakšne štiri metre za kmečkim vozom. Ko je hotel prehiteti voz in zaviti na drugo stran ceste, je pridrvel nasproti neki avtomobil in ga podrl. Pangos je dobil pri padcu lažje poškodbe po glavi, rokah in nogah. Poklicani reševalci ga so prepeljali v splošno bolnišnico.

© Klub železničarjev JRZ Ljubljana skljuje svojo sejo v četrtek, dne 17. t. m. ob 15 v sejni sobi hotela »Metropol«, nasproti gl. kol. Vsi odborniki in zaupniki so vabljeni, da se seje sigurno udeležijo.

© Danes točno ob 8 zvečer obvezen sestanek aljaževcev na kegliški Rokodelskega doma.

© Dekliški in ženski odsek Salezijanske prosvete na Kodeljevem ima danes ob 8 redni sestanek, na katerem predava gosp. Temlin o »Prosvetnem in božjem duhu v ženskih vrstah sedanjosti«.

© Diški, kupuje v Mohorjevi knjigarni, Miklošičeva 19.

Fotograf zdravi ljudi

Ljubljanski policiji se je stanovalec neke hiše v Idrijski ulici zdel že nekaj časa možno sumljiv. Znano ji je bilo, da so ob sobotah in nedeljah stalno hodili k njemu ljudje in je tudi kmalu ugotovila, s kakšnim namenom: iskali so zdravila svojim telesnim bolečinam. Med obiskovalci je bilo — kakor je ob takšnih prilikah v Ljubljani pač že navada — največ žensk, ki v svoji navičnosti in lahkovernosti nasledijo vsakemu ženskarju in sleparju. Čeprav znameniti »zdravniki« svojih pacientov ni zdravil drugače kot z navadnim čajem, katerega je kakopak tudi sam dobavljali, so imele ženske takšno zaupanje vanj, da se je glas o čudodelnem padarju kmalu raznesel daleč naokoli.

Policija se je hotela prepričati, kako je prav za prav s to rečjo in je poslala tja svojega agenta. Policijci agent ni hotel po nepotrebnem vzbujati pozornosti, zato si je priboril vstop k znamenitemu »zdravniku« na iznajdljiv način. Priglasil se je za bolnika in zaupno povedal, da mu želitec že dalj časa hudo nagaja. »Zdravniki« ga je strokovnjaško pregledal in mu zapisal recept. Agent pa s tem receptom ni bil nič kaj zadovoljen in je vljudo prosil gospoda zdravnika, naj mu pokaže še svojo legitimacijo. Zadržal je bila seveda velika, a vse izmikanje in izgovarjanje »zdravniku« ni nič pomagalo. Hočeš nočeš se je moral legitimirati in presenečeni policijci agent je ugotovil, da ima opravka z navadnim fotografom, ki ima svoj atelje tam neke na Stajerskem. Ker pa tako daleč še nismo napredovali, da bi nam fotografi smeli lažjati in zdraviti telesne bolečine, je policijci agent gospoda povabil s seboj na policijo. Še prej pa se je pozanimal, kakšne pacientke hodijo k njemu na zdravljenje. Lahko si mislite, kakšno je bilo šele njegovo presenečenje, ko je dožgal, da so med pacientkami, ki so čakale na ordinacijo, tudi takšne z visokošolsko izobrazbo. Lahkovernost ljubljanskih deklet in žen je res vsega občudovanja vredna!

Zdravnika-fotografa so na policiji zasliali in mu zaplenili znesek 930 dinarjev, ki so jih našli v njegovih žepih, dalje so mu zaplenili tudi več zdravniških instrumentov. Med zaslišanjem je fotograf povedal, da se je ukvarjal z zdravljenjem kot s postranskim zaslužkom. In kakor vse kaže, je bil ta zaslužek dokaj plodonosen.

Posledica znižanih plač

Ljubljana, 14. septembra.

Da imajo podjetja, ki svojim uslužbencem znižujejo plačo, mnogokrat večjo škodo od tega, kar korist, najbolj nazorno kaže primer nekega zasebnega uradnika. Bil je uslužben pri nekem ljubljanskem podjetju, kjer je svoje delo opravljal tako vestno in marljivo, da se vodstvo podjetja dolgo ni moglo pritoževati čezenj. Ko pa so mu plačo s časom občutno znižali, je začel v takšen nezdržen položaj, da si je skušal pomagati na drug način. Po malem je začel poneverjati zaupani mu denar, ki bi ga bil moral odposiljati po pošti na razne naslove. Podjetje dolgo ni ničesar opazilo in je bilo prepričano, da mož opravlja svoje delo vestno in pošteno kot prej.

Počasi pa je vodstvo podjetja začelo slutiti, da ne more biti vse v redu. Od raznih strani so začeli deževati opomini za poravnavo računov. Sprva je bil lastnik podjetja prepričan, da gre za neljubo pomoto, ker pa so upniki odločno vztrajali pri svoji terjatvi, je uvedel preiskavo, ki je prinesla presenetljiva odkritja. Izkazalo se je, da zaupnega mu denarja ni oddajal na pošti, ampak je na poštnih nakaznicah ponarejal podpis poštnega uradnika in poštni pečat. Vsega denarja si je na ta način pridržal 7543 Din. Mož opravičuje svoje nepošteno poslovanje s tem, da ni mogel več dostojno živeti z ostankom reducirane plače.

Jesenice

Parlament delovnega ljudstva. Moški in fantovski odsek Krekove prosvete pričel zasedati svojo delovno dobo. Znani so debatni večeri delovnega naroda, ki so se vršili v Krekovem domu. Letos bo program večerov še bolj pripravljen in se jih bodo udeleževali tudi okoliščani. Poleg domačih predavateljev bodo povabili tudi predavatelje iz Ljubljane. Delavci bodo povabili zastopnike vseh stanov, da jim v okviru njihovih večerov podajo sliko socialnega in gospodarskega razvoja kulturnega slovenskega naroda.

Slehernik se ponovi. Impozantna igra »Slehernik«, ki je pred 14 dnevi dosegla rekorden obisk na Gorenjskem, bo ponovljena na splošno željo. 2000 ljudi, ki je gledalo prvo predstavo na prostem, je odšlo z vili velikega dela, ki mu zlepa ni kos tudi stalni gledališki kader — tu pa so Slehernika izvajali delavci.

Skrivnostna smrt neznane ženske

Pluj, 13. septembra.

V petek 11. t. m. popoldne je pripeljal neznan voznik, dozvedno od Sv. Tomaža iz Slov goric, pred plujsko bolnišnico neko žensko in prosil službojučega zdravnika, da jo sprejmejo v bolnišniško oskrbo. Ker je pa zdravnik po pregledu ugotovil, da je ženska mrtva, so sprejem v bolnišnico odklonili in voznika napotili, da spravi truplo v mrlišnico na mestnem pokopališču.

Voznik je nato mrtvo žensko odpeljal na pokopališče in izročil truplo grobokopu, da jo pokoplje. Pred odhodom je voznik izjavil, da je prišla ženska prejšnji večer k niemu na stanovanje ter ga prosila za prenočišče. Ker pa naslednji dan ni bila več sposobna za nadaljnjo pot, jo je po nalogu župana prepeljal v bolnišnico, vendar pa mu je med potjo umrla. Od kod je bil

Maribor

□ Avstrijci izganjajo naše ljudi. Skoraj vsak dan prihajajo iz Avstrije čez mejo naši državljani, ki jih Avstrijci neprestano izganjajo. Ko so izgnani brezposelni, trgajo sedaj naše ljudi od dela ter jih gonijo čez mejo. Večinoma so izgnanci naši državljani, ki so v Avstriji že desetletja, pa se niso pobirali za državljanstvo.

□ Na magistratu: deljeno uradovanje. Po naredbi mestnega načelnika dr. Juvana bodo od danes 15. t. m. naprej na mestnem magistratu zopet deljeno uradovali od 8. do 12. ter od 15. do 18.

□ Želez smrti. V Ferkovi ulici 11. je umrla v starosti 69 let soproga železničarja v pokoju Katarina Smerdel. Pokojnica je bila izredno blaga žena in so jo vsi, ki so jo poznali, globoko spoštovali. Pogreb bo jutri v sredo ob pol 4. iz mestne mrlišnice na magdalensko pokopališče na Dobrovi. Naj ji sveti večna luč Zalujočim naše sožalje!

□ Pomožna akcija zopet dela. Delavci, ki so zaposleni pri mestni pomožni akciji, ki jim daje namesto podpore možnost zaslužka pri javnih delih, so pred nekaj dnevi začeli s slavo, ki se je pa končala že po dveh dneh. Potem so se vrnili zopet sami na delo. Vzrok stavke je bila zahteva po višji mezdji. Ker so jim pa objasnili, da se je mestna občina že itak obrnila na banko upravo s prošnjo, da izpremeni svoj pravilnik o javnih delih iz bednostnega fonda, ki predvideva mezdo 2 do 2,50 Din na uro ter jo poviša po predlogu mestne občine, ki je sklenila, da bo plačevala delavstvo nekvalificirane po 3 do 3,50, kvalificirane pa po 4 do 4,50, so se stavkoviči zopet vrnili na delo, ki se vrši sedaj v normalnem obsegu naprej. G. župan dr. Juvan pa je pokazal veliko uvidevnost in razumevanje ter je dovolil delavcem mezdo tudi za oba dneva, ko so stavkali. Upati pa je, da bo banska uprava vlogo mariborske mestne občine glede izpremembe pravilnika hitro rešila ter bodo dobili delavci pomožne akcije kmalu obljubljeno povišico, katere so v resnici tudi potrebni.

□ Mezdnogibanje v obeh tovarnah pletenin v Mariboru se je, kot smo že poročali, uspešno končalo za delavstvo. Tovarna trikotaže »Zora«, ki je doslej plačevala največ 4 Din na uro, je priznala mezdo od 4,50 do 6,50 na uro. Je to sedaj za tovarno Hitler drugo mariborsko podjetje, ki plačuje take mezde. Pri trikotažni tovarni »Jugoelekta« je delavstvo doseglo 10% povišek.

□ Na graški velesejem vozi Putnikov avto. V petek 18. in v soboto 19. septembra. Odhod ob pol 8. izpred hotela Orel. Vozna cena 100 Din.

□ Izredno sezono ima letos Rogaška Slatina. Mariborska Tujsko-prometna zveza je doslej še vsako leto zaprla svojo tamonjsko podružnico že 1. septembra, letos pa to ni moglo, ker imajo v zdravilišču še nad 500 gostov. Te dni je potovanja skozi Maribor zopet večja skupina Dunajčanov v Rogaško Slatino, kjer bodo ostali na zdravljenju.

□ Lanskim gledališkim abonantom so dosedanj sedeti rezervirani samo do petka 18. t. m. pozneje pa jih bo uprava oddajala drugim interresantom. Prijave za obnovo se sprejemajo vsak dan pri gledališki blagajni. Mesečni obroki so tako nizki, da se za vsakogar znosijo.

□ Dva zanimiva beguna. Orožniška patrulja je pri Sv. Lovrencu na Poh. prišla dva mlada nemško govoreča moža, ki sta od hiše do hiše prosila čaja. Izjavila sta, da sta begunca iz Nemčije. Eden je mesarski pomočnik David Deimel iz Wasserburga na Bavarskem, drugi pa 26 letni zidar Franc Sranšchak iz Scheidechla na Bavarskem. Oba sta pobegnila iz Nemčije lansko leto, ker so ju začeli zaradi propagande za katoliška društva Hitlerjevci preganjati. Zbežala sta najprej v Svico, od tam v Italijo, pa v Avstrijo in pred nekaj tedni sta prišla pri Radgoni iz Avstrije skrivaj v našo državo. Sedaj sta se nameravala zopet vrniti v Avstrijo na Koroško, pa so ju orožniki presenetili. Oba sta bila izročena okr. načelstvu.

□ Ubog v Dupleku. V »Ponedeljskem Slovincu« smo poročali o tragičnem dogodku v Dupleku, pri katerem je izgubil življenje posestnik Pavel Dvoršak. Po ugotovitvah preiskave se je dejanje takole zgodilo: Pavel Dvoršak se je vračal z vozom iz Maribora, kjer je prodajal na trgu sadije. Bil je močno vničen. Ko se je pripeljal mimo posestnika Koprivnika, ki je bil še do nedavnega orožnik ter je Dvoršaka zaradi tatvin večkrat pestil, je začel Koprivnika zmerjati. To je slišal Koprivnikov hlapec Vohak Herman ter prišel z dvorišča. Tudi Vohaka je začel Dvoršak zmerjati, ker ga je močno sovražil, odkar ga je Vohak izdal zaradi tatvin in bi moral Dvoršak sedaj priti pred sodišče. Vohak je skočil za Dvoršakom, pobral kamen ter mu ga zagnal v hrbet. Potem pa ga je še nekajkrat oplazil s kolom po glavi in hrbtu. Dvoršak je nato skočil z voza, ker pa je bil vničen, je padel in kolo mu je šlo čez glavo. Ker je imel počeno lobanjo, mu v mariborski bolnišnici, kamor so ga takoj prepeljali, niso mogli pomagati ter je v noči na nedeljo umrl.

Celje

© Belokranjski sadjarji in vrtnarji v Celju. V nedeljo zvečer je prispela v Celje z avtobusom na poti iz Maribora in Pluja ekskurzija belokranjskih sadjarjev in vrtnarjev, 32 po številu, ki jih vodi predsednik Sadjarskega in vrtnarskega društva za Belokrajinjo g. Martelanc Vlado. Belokranjski gostje so se ustavili v hotelu Evropa, kjer so tudi prenočevali. Včeraj so si ogledali Mohorjevo tiskarno, staro grofijo, elektrarno in plinaro, milarno Hubertus, cinkarno. Mestno vrtnjarijo in druge celjske znamenitosti. Po Celju jih je vodil župan g. Mihelčič. Popoldne so belokranjski rojaki odpotovali zopet dalje proti domu.

© Romarski shod na gori Oljki se bo vršil v sredo, dne 23. septembra, in ne, kakor je bilo prvotno objavljeno, dne 17. septembra. V sredo, dne 23. septembra, bo na gori Oljki zahvalna sv. maša

ta voznik in kateri župan mu je naročil spraviti jo v bolnišnico, ni povedal.

Grobokop, misleč, da je o smrti neznane ženske obveščena oblast, je čakal do 13. t. m., narkar je šel vprašati, kdaj naj pokopije žensko. Ker pa oblast o tem ni nič vedela, je odredila preiskavo glede njene identitete in istočasno odredila tudi obdukcijo trupla, da se ugotovi, ali morda neznana ženska ni umrla nasilne smrti. Pri njej so sicer našli neke listine sodišča iz Ormoža, glasom katerih se vodi proti njej civilna pravda. Te listine se glasijo na neko Marijo Novak, posestnico v Prstotincih, obč. Koračice. Ako se te listine nanašajo na mrtvo žensko, bo dognala šele preiskava. Vsekakor je ta skrivnostna smrt neznane ženske povzročila precejšnjo senzacijo. O izidu preiskave bomo poročali.

z vse darovalce te cerkve po 8 zjutraj, nato bo pridiga in molitve za rajne dobrotnike. Po sv. maši bo darovanje okrog oltarja za cerkev. K slovesnosti vabimo vse prijatelje in darovalce gore Oljke. V slučaj grdega vremena ta shod odpade.

© Umrl je včeraj zjutraj na Ložnici št. 13 v 71. letu starosti posestnik in bivši gostilničar g. Samec Franc. Pokojni je bil pred svetovno vojno somišljenik SLS in so se v njegovi gostilni radi zbirali krščansko misleči celjski Slovenci. Pozneje se je našim vrstam nekoliko odtujil. Bil je tudi občinski odbornik celjske okoliške občine in nekaj časa tudi podžupan. Pogreb bo v sredo, dne 16. t. m. ob 16 od doma na okoliško pokopališče. — V bolnišnici sta pa umrla Marija Razgoršek, hči posestnika, 23 let, Male dole pri Vojniku, in Petek Lambert, 62 let, dninar brez stalnega bivališča. Naj v miru počivajo!

© Pogreb zveste služkinje. V nedeljo popoldne je dolga vrsta pogrebcev spremlja na zadnji poti kuharico g. Jagodiča gđ. Ano Jugovo. Lep pogreb je dokazal, koliko prijateljev in znancev si je pridobila pokojna v Celju. Na grobu so ji prijatelje zapele v slovo ganljivo žalostnico.

© Kino »Metropol«. Danes premiera prekrasnega filma »Nocturno«. Najboljše delo genialnega režiserja »Ekstaze«, ki je dobil prvo nagrado za režijo v Benetkah. Predvajamo tudi nov zvočni tečnik. Predstave ob 18.15, 20.30.

Veličastna slovesnost na Dobrovi

Naša stara božja pot na Dobrovi je preteklo nedeljo doživela nekaj, česar gotovo ni že dolgo let. Skromna cerkevica je bila velika premajhna, da bi sprejela vse množice romarjev, ki so prihajali k Materi božji, da se udeležijo zaključnih slovesnosti šmarnih maš. V posebno velikem številu so se teh slovesnosti udeležili ljubljanci, saj se dobro zavedajo, da je Dobrova nekaka ljubljanska božja pot. Hvala Bogu, božja pot se je v zadnjih letih zelo povišala in dobros

15 milijard za javna dela v ČSR

Českoslovaški ministri predsednik je prejel zastopnike praških listov ter jim podal program gospodarske politike českoslovaške vlade za bodoče.

Najprej je ugotovil, da je bilo potrebno oživitviti notranji trg, kar se je storilo zlasti v obliki monopolov, ki je povečal kupno moč kmetijstva, ki tvori 35% vsega prebivalstva.

Sedaj pa prihaja na vrsto industrijska politika, ki bo dvignila izvoz. V ta namen je pričakovati, da bodo dane davčne olajšave industriji in obliki davčnih refundacij, ker je obremenjenost českoslovaške industrije prevelika in ne more konkurirati na svetovnih trgih. Torej nekakšna oblika izvoznih premij, katere prakticira vedno več držav. Ti ukrepi bodo stopili v veljavo dne 1. oktobra 1936.

Češki kapital za našo državo

Posebno bo pospeševala českoslovaška izvoz v donavske države, v države Male zveze. Dne 1. oktobra začne poslovati organizacija najboljših čeških podjetij in koncernov, Centre économique, ki bo obsegala one industrije, se hočejo udeležiti ali s produkcijo ali kapitalom pri podjetjih v Jugoslaviji in Rumuniji. Prodiranje nemške industrije v Jugoslaviji je tvorilo predmet živahnih razprav. Českoslovaška industrija bi bila neoposobna, če ne bi dosegla istega kot Nemci, zlasti ker je kakovost njenih izdelkov enakovredna nemški. S tem se razširi podlaga za trgovino med državami Male zveze. Českoslovaška lahko uvaža iz držav Male zveze vrsto industrijskih sirovin, pa se bo tako lahko razširila trgovina na kompenzacijski podlagi. Da pa nastop čsl. industrije

ne bo odvisen od slučaja ali spekulacije, se mora organizirati. Možje, ki bodo stali na čelu te gospodarske centrale, dajejo jamstvo, da se bo delalo pametno in premišljeno delo. Ta gospodarska zamenjava naj se raztegne tudi na državne rimskega protokola in samoumevno tudi na Nemčijo. Ta industrijska inicijativa mora imeti ugodne posledice za regionalne gospodarske interese v Českoslovaški, torej za Slovaško, ki se bo industrializirala.

Regionalno vprašanje je tudi vprašanje pomoči krajem v severni Češki, kjer je to vprašanje zvezano z nacionalnim. To je v zvezi s težavnim položajem v tekstilni in steklarski industriji. Temu naj odpomore poseben svet pri ministrskem predsedništvu, v katerem bodo zastopniki pokrajin. Ta svet naj se sestane že ta mesec. Ta svet naj pripreme, kje naj bi se najbolj smoteno izvršile investicije. V te kraje pa naj bi se tudi dali največji zneski obrambnega posojila.

Davčni donos se je v zadnjem letu dvignil. Sedaj pa bo predložen tudi poseben evidenčni proračun za javne zgradbe in naprave. Ta proračun obsega vsoto 15 milijard razdeljeno na 3 leta. Svrha elga proračuna je izvrševati investicije v gotovem času in v gotovi višini. Sredstvo za ta del naj bi se deloma dobila iz investicijskih proračunov, kamor spadajo tudi investicije državnih podjetij in fondov, še več sredstev pa bo dalo obrambno posojilo.

Ker polagajo Čehi veliko važnost na razvoj avtomobilizma in letalstva, bodo spet znižane cene bencina »Z draginjo se ne smemo igrati.« Ni obžalovati samo zvišanja cen mesa, ampak ugotoviti je treba, da so cene številnih karteliranih predmetov narasla za 50 in več odstotkov. Vlada bo z vsemi sredstvi nastopila proti neopravičeni draginji.

vrtnarski razstavi v okvirju pomladanskega velesejma.

Društvo za rejo malih živali »Živalca« je imelo svojo deseto razstavo in jo je ob tem jubileju uredilo s posebno pridnostjo, da je pokazalo najraznovrstnejše pasme malih plemenskih živali.

Vseh razstavljalcev je bilo 580, od teh 110 inozemskih, in to iz Avstrije, Bolgarije, Nemčije in Švice. Poslovne uspehe beležijo predvsem pohištvo, tapetniški izdelki, preproge, glasbila, radio aparati, razna lesena roba, stroji za obdelovanje lesa, pletilni stroji, peči, čolni, vozovi, sodi, šivalni stroji, čipke, živilska industrija, bižuterija, likerji, športni predmeti in razne praktične novosti za gospodinjstvo. Posebno velika naročila so pa dobili tudi domači in inozemski razstavljalci vrtnarske razstave.

Za vso državo važne sedanje velesejemske prireditve so bile deležne tudi najvišjega obiska Nj. Vel. kraljice Marije, Nj. kr. Vis. kneginje Olge ter kraljeve Nj. kr. Vis. kneginje Jelene in kneza Nikole.

Obiskalo je te prireditve nad 96.000 obiskovalcev iz vse države. Iz inozemstva so prihajale večje skupine iz Avstrije, Anglije, Belgije, Holandske, Finske, Francije, Italije, Madžarske, Nemčije in Turčije.

Prihodnji Ljubljanski velesejem bo v začetku junija 1937.

Dvig cen živine in mesa

V drugi polovici avgusta so začele naraščati v naši državi cene živine, kar je imelo za posledico dvig splošnih živinskih stroškov v naši državi. Na nedavni anketi v Zagrebu je podal referent inž. Baković sliko cen v začetku avgusta in v začetku septembra. Po teh podatkih so narasle cene telet od 5—5,50 na 6,50—7,50 Din za kg žive teže, teletini, prednji del, brez privage od 8 do 12 na 14—16, teletini, zadnji del, brez privage od 10—14 na 16—18, teletje odrezek od 12—24 na 18 do 24; vole I. vrste od 5—5,50 na 4,50—5,50, vole II. vrste 3,75—4,50 na 3,75—4,50, govedina, zadnji del s privago od 10—12 na 12—14, zadnji del s privago II. od 8—10, na 10—12, pitane prašice od 7—8 na 8,50—9,50, cesarsko meso od 8—12 na 16—18, kare od 12—17 na 16—18 in mast od 12 do 16 na 18 Din za kg. Iz tega pregleda je razvidno, da so narasle cene zlasti mesu, dočim so cene goveje živine ostale skoro popolnoma neizpremenjene, narasle pa so cene telet in prašic, kar je imelo za posledico dvig cen mesa. Ti podatki veljajo za Zagreb.

Odgoditev zagrebskega sejma za 14 dni. Ker radi dolgotrajnega štrajka v gradbeni stroki tuje države niso dovolile svojih paviljonov, je bilo sklenjeno, da se odgodi zagrebski sejem za 14 dni ter bo torej v času od 17. do 26. oktobra 1936.

Tu so se zares srečala vsa današnja stremjenja v teatru s častljivo preteklostjo. Čudovite so razstave češkega, italijanskega, ruskega, francoskega, avstrijskega teatra. Ekspresionizem si podaja roko z novo stvarnostjo v teh pisanih inscenacijah, ki se vrte v čudovitih modelskih stabilne, pogledljive, na krožnih ploščah pred teboj in ki jim včasih lahko sam spreminjaš razsvetljavo. Razvoj kina ponazarja posebna dvorana. Od prazgodovinskih risb preko srednjeveškega simultanege predstavljanja do Lumièrea zasleduje prof. dr. Gregor razvoj kina. Slike od prvih filmov do najnovejših filmske produkcije so razstavljene in poseben film nam poda silno zanimiv in značilen prerez filma od 1909—1936 (predvajajo ga redno v posebni dvorani). Lutkovni in mehanski teater je zastopan v izredno zanimivih primerih. Stari Teschnerjev oder z njegovimi čudovitimi lutkami gospoduje med njimi. Kongresno mesto Dunaj pa ima posebno razstavo svojega ljubljanskega starega domačega gledališča.

Ob razstavi je oživel pristen misterij (prva oblika njegova iz 13. stol.) v izvedbi Reinhardtovih učencev (Igra o treh Marijah), oživel je pompozni in izumetničeni baročni teater z baletom, arijami in burkežom Hans-Wurtom.

S kongresom v zvezi pa so bile tudi slavnostne gledališke predstave. Domačini so dali Wolf-Ferrarijeve »štiri grobljane« v operi, Grillparzerjevo »Zlato runo« pa v Burgetheatu. Obe predstavi sta pokazali, kaj je dunajski teater. Ne samo pevsko, še posebno inscenacijsko je bila Wolf-Ferrarijeva opera izredno doživljiva, zlasti radi režijske zamisli v slogu commedie dell'arte. Grillparzerjevo delo pa nosi sicer vse hibe njegovih del (zlasti značaj junakov na koncu), je pa bilo igralsko na višini, ki je bila vredna sijajne dunajske gledališke kulture. Gostovali so Italijani s Pirandellovo originalno dramo »Nocoj igramo brez pisanih vlog« (Oggi sera si recita a soggetto). Ta drama je tretji del trilogije, ki jo uvaža »Šest oseb išče avtorja«. Nenavadna oblika drame in elementarna sila igralcev, ki so očarali vse z umetniško intenzivnostjo doživljanja

ALBUS milo za umivanje

Dobiva se povsod!
Pazite na ime Albus!

nadomešča drago
toaletno milo!

Državne finance v juliju

V mesecu juliju so v primeri z junijem državni dohodki narasli od 745,2 na 777,7 milij. izdatki pa od 693,34 na 757,05 milij. neizplačane obveznosti pa od 14,4 na 42,3 milij. Din. Mesec julij prinaša običajno povečanje dohodkov tudi letos.

Skupno so znašali državni dohodki v prvih štirih mesecih leta 1936-1937 vse državni dohodki (ekspaj s podjetji) 3.005,37 milij. Din napram 2.929,6 milij. v istem času lani. Proračun je znašal za dobo od 1. aprila do 31. julija 3.441,2 milij. dinarjev. Državni izdatki pa so znašali istočasno 2.607,6 milij. (lani 2.473,04 milij. Din), na koncu julija pa je bilo neizplačanih obveznosti 72,54 milijonov Din.

Obenem so sedaj objavljeni tudi podatki za 16 mesecev proračunskega leta 1935-1936. V juliju 1936 je bilo izvršenih še za 146,5 milijonov Din izdatkov v splošni državni upravi in 7,34 pri podjetjih, dohodki pa so ta mesec znašali pri splošni upravi 6,5, pri podjetjih pa 19,4 milij. Din. Zaradi tega se je računski elika še nadalje izpremenila ter so znašali skupno državni izdatki od 1. aprila 1935 do 31. julija 1936 6.658,3 milij. Din (1934—1935 6.578,3), dohodki pa 6.863,4 (6.662,54) milij. Din. neplačanih računov je bilo na koncu julija še 178,36 milij. Din, katere bo treba plačati v avgustu in bo tako ostal le še majhen presežek dohodkov nad izdatki, razen če ne bo drugih izdatkov.

Volitve v poslovne odbore Obrtne banke kraljevine Jugoslavije. V nedeljo, 13. t. m. so delničarji Obrtne banke kraljevine Jugoslavije v Ljubljani, Celju in Mariboru volili poslovni odbor za ljubljansko podružnico banke, in sicer 4 člane za ljubljansko okoliš ter po enega za celjski in mariborski okoliš, skupno torej 6 članov in ravnotoliko namestnikov. Lansko leto je zmagala v Ljubljani skupina g. Rebecka, ki je dobila za Ljubljano 3 člane v poslovni odbor. Letošnje volitve pa so prinesle delu skupine g. Pičmana zmago ter so njegovi prijatelji dobili v ljubljanskem okolišu 1.131 glasov, lista Franchetti-Rebeck pa 977 glasov. Listo prijateljev g. Pičmana je vodil g. Karel Vidmar, na njej pa so bili še kot člani in namestniki gg. Marn, Baraga, Saksida, Praznik, Kregar, Jane in Havlicek. V Celju je dobil g. S. Holobar 120 glasov, njegovi nasprotniki pa 80, v Mariboru pa je bil izvoljen g. Bureš. S tem je dobila ljubljanska podružnica Obrtne banke kraljevine Jugoslavije poslovni odbor, v katerem je večina prijateljev g. Pičmana, ki je kot član upravnega odbora banke tudi predsednik poslovnega odbora.

Motorizacija Nemčije. V dobi arede 1931 do srede 1936 se je število osebnih avtomobilov v Nemčiji povečalo od 523.000 na 962.000, število tovornih voz je naraslo od 161.000 na 271.000, število motociklov pa od 792.000 na 1.184.000. Istočasno se je na vsem svetu število avtomobilov povečalo od 38.966.000 na 37.236.000.

Borza

Dne 14. septembra 1936.

Denar

V zasebnem kliringu se je avstrijski šiling na ljubljanski borzi uvrstil na 8,51—8,61, na zagrebski borzi na 8,4650—8,5650, na belgajski pa je beležil 8,4680—8,5680. Orški boni so beležili v Zagrebu 30,65—31,35, v Belgradu 30,60 blago.

Angleški funt je beležil v Ljubljani 234 denar, v Zagrebu 234,08—235,68, v Belgradu 234,90—236,50. Španska pezeta je beležila v Zagrebu 6,10 denar.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 13,31—13,51, v Zagrebu na 13,20—13,40, za sredo oktobra na 13,15—13,35, za konec oktobra 13,14—13,34, za sredo novembra 13,11—13,31. V Belgradu so beležili 13,1975—13,3975.

Italijanske lire so nudili zasebno v Zagrebu po 3,19.

Ljubljana. — Tečaj s primom.
Amsterdam 100 h. gold. 2966,29—2980,89
Berlin 100 mark 1754,91—1768,78
Bruselj 100 belg. 737,75—742,81
Curih 100 frankov 1424,22—1431,29
London 1 funt 220,62—222,67
Pariz 100 frankov 287,75—289,18
Praga 100 kron 180,47—181,58

Promet na zagrebski borzi je znašal brez kompenzacij 2.226.161 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.20.25, London 15,54, New York 306,875, Bruselj 57,85, Milan 24,15, Am-

sterdam 208,27,5, Berlin 123,40, Dunaj 56,60, Stockholm 80,12,5, Oslo 78,07,5, Kopenhagen 69,37,5, Praga 12,68, Varšava 57,80, Budimpešta 2,90, Atene 2,45, Carigrad 2,50, Bukarešta 6,85, Helsingfors 0,87,5.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 83—85, agrarni 47—48, vojna škoda promptna 365—366, bebuške obveznice 68—69, 8% Blerovo posojilo 84—85, 7% Blerovo posojilo 73,50—74,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 85—87.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 84,50—85, agrarni 48,75 bl. vojna škoda promptna 366,50—367,50 (367) 12,366 den., bebuške obveznice 68,75—69 (69); (67,75—68, 68), 8% Blerovo posojilo 83,50—85, 7% Blerovo posojilo 74—74,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 86,50 den. (86,50). — Delnice: Narodna banka 6300 den. Priv. agrarna banka 237—238 (237).

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. pos. 81,50 den., agrarni 47,50 den., voj. škoda promptna 366 do 366,50 (365), 9, 10, 366 den., bebu obv. 67 den., 8% Bler. pos. 83,50—84,50, 7% Bler. pos. 74 do 74,50, delnice: Priv. agr. banka 235 den., Trbovelj. 140—145, Osj. sladk. tov. 125—128, Dubrovačka 190 den.

Zitni trg

Novi Sad. Pšenica v proslom borznem prometu bč. ladija Tisa 78 kg 2% 134—136, srem, slav. 78 kg 2% 129—131, srem. ladija Donoda 78 kg 2% 130—132, bč. ban. ladija Donoda 78 kg 2% 131—133. Cene Prizada so neizpremenjene. — Koruza: bč., srem. 90—91, ban. 87—89. — Fižol: bč., srem. beli brez vrčice 2% 157,50—160, bč. beli z vrčami 167,50—170. Vse ostalo neizpr. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Naznanila

Liubljana

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Gartner, Moste, Zaloška cesta.

Ljubljansko gledališče

Opera — Začetek ob 20

Torek, 15. septembra: Zaprtlo.
Sreda, 16. septembra: Zaprtlo.
Četrek, 17. septembra: Dvojno knjigovodstvo, Premijera. Opereta. Izen.
Petek, 18. septembra: Zaprtlo.
Sobota, 19. septembra: Trubadur. Gostuje tenorist Josip Rijavec. Izen.
Nedelja, 20. septembra: Dvojno knjigovodstvo, Opereta. Izen.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 15. septembra, 12 Zborovske pesmi (plošč.), — 12,45 Poročila, vreme — 13 Cas, spored, obvestila, — 13,15 Radijski orkester. — 14 Vreme, borza, — 18 Radijski orkester. — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila, — 19,30 Nacionalna ura: Mesecni kulturni pregled iz Belgrada, — 19,50 Sramek Vindobona (plošče), — 20,30 Belagova predavanja: O vprašanju teokalistnega deavstva v Dravski banovini (Filip Utrinski), — 20,30 Za kratek čas, — 22 Cas, vreme, poročila, spored, — 22,30 Lahka glasba, igra Radijski orkester.

Drugi programi

Torek, 15. septembra, Belgrad 1.: 16,50 Vokalni koncert god. Buhrije Nuri-Hadžić članice belgajrske opere. — 20,00 Sodobni ruski komunisti (izvaja Lidija Saljapina) in simfonijski orkester. — 20,45 Marcel Klodl poje operne arije. — 21 Violinski koncert operne arije. — 21 Violinski koncert Borislava Hubermana. — 21,20 Tino Ristić poje. — 21,35 Pesmi iz znanih tonfilmov. — 22 Narodni pesmi poje Vojka Popović. — Belgrad 11.: 20 Jugoslavija — doživlja (Gerhard Pol). — 23,15 Belgajrske noči — glasbena reportaža. — Zagreb: 20 Operetna glasba. — Dunaj: Zabavni koncert radijskega orkestra in solistov (večer valček). — 22,10 Violinski koncert. — Praga: 20,15 Radio-film. — 21 Koncert radijskega orkestra. — 22,15 Sonata za klavir. — Varšava: 19 Koncert simfonijskega orkestra. — 20 Gounod: Faust (opera). — Budimpešta: 19,50 Madžarska muzika. — 21,30 Brandt-film. — 22,10 Koncert radijskega orkestra. — Rim: 20,48 Komedijev treh dejanjih. — 22,15 Plesna glasba. — Milan: 20,45 Pantomima v enem dejanju. — 21,40 Hansel und Gretel, opera v treh dejanjih. — Berlin: 20,30 Zabavni koncert radijskega orkestra in solistov. — Königsberg: 20,30 Koncert. — 21,10 Pester program. — Hamburg: 20,30 Radio-jazz. — 21,15 Narodna glasba. — 22,30 Zabavni koncert. — München: 19 Komorna glasba. — 20,30 Večer operetne glasbe. — 23 Radio-jazz orkester.

Kulturni obzornik

Ob koncu IX. gledališkega kongresa

9. mednarodni gledališki kongres je končal svoje delo. Reči je treba, da ni dal tistega, kar je človek z višjimi zahtevami pričakoval od njega. To velja seveda le za delo na zborovanjih.

Poudaril sem že enostavnost, ki je bila razvidna iz programa. V tem kongresu se je to popravilo, dasi ne v docela pravični meri. Do besede so pač prišli poleg Avstrijcev, Madžarov in Francozov še Italijani, Rusi in Jugoslavlani (g. Kulundžič), vendar je bilo to več ali manj slučajno. Vprav predavanja oziroma poročila, ki jih ni bilo na tiskanem sporedu, pa so bila za udeležence morda najbolj zanimiva.

Docela nov svet sta nam podali poročili o fašističnem ljudskem (Dopolavoro) in umetniškem (Teatro sperimentale dei GUF v Firenzi) teatru v Italiji. Senzacija je bila poročilo leningrajskega delegata Arkadjeva o ruskem sovjetskem teatru. Višar odobravanja je žel belgajski delegat Kulundžič za svoja izvajanja o preskrbi igralcev in o takšah, ki se pri nas pobirajo v korist igralcev, oziroma gledališč (takse na gledališke in kino vstopnice, ki jih drugod ne poznajo).

Zanimiva so bila posamezna predavanja, tako predavanja o kritiki (zlasti dunajskega kritika O. M. Fontane) in o ljudski igri (spet zlasti Avstrijca dr. R. Henza). So pa bila spet predavanja, kot bi jih na takem kongresu ne pričakovali. Videlo se je, da je bila organizacija dela zelo lakсна. Saj je sploh vse delo kongresa obviselo nekeje v zraku. Niti ene resolucije kongres ni sprejel in jih priprav. odbor tudi predvidel ni...

Pač pa je neprecenljive vrednosti mednarodna gledališka razstava, ki traja do konca oktobra.

in podajanja, sta »torila, da je bil nastop laškega gledališča pravi triumf. — Gostovanje Comédie Française je pokazalo v Vildracovem »Romarju« (Le pèlerin) in v Marivaux-jevem »Le Jeu de l'amour et du Hazard« (Igra ljubezni in slučajja) izredno kultivirano igrjo in blestečo lepoto francoskega jezika, ni pa pokazalo novih poti. — V tork zvečer so gostovali še Madjari, a si predstave zaradi odhoda z Dunaja nisem mogel več ogledati.

Kongres bi bil dal lahko več, vendar so še taki sestanki bežna izmenjava misli, zlasti pa prirejanje razstav in gostovanja izredno koristna, da se gledališke kulture posameznih narodov zblizajo in medsebojno obogatijo.

N. Kuret.

Mladika. — Ta mesečnik, ki izhaja redno vsakega prvega, je postala prava slovenska družinska revija, vsega priporočila vredna. Toda »Mladika« je več kot navadno zabavno in poučno berilo, na njenih straneh lahko beremo res pravo literaturo, ki bo ohranila svojo vrednost. Letos je n. pr. že dala marsikako dobro pesem (Zitnik, Udovc, Stanek, Vuk itd.), pa tudi obe celotni povesti sta zanimivi. Tako Winklerjevi »Dobravski bregovi«, zlasti pa klen Zorčev opis dijaškega življenja »Iz križev in težav«. Nekaj svojitvenega so vsakomesečni Likovčevi prispevki iz otroškega življenja, ki jih piše pod poglavje »Dom in družina«, in bodo dali ob koncu leta lepo knjižico slovenskemu slovu. Poleg teh daljših povesti in drugih nadaljevanj ter stalnih rubrik (Kuharica, zabava in šala, Dom in družina) moramo v septemski številki poudariti zlasti lep dopisek Stanka Vuka: Povratek (boljše: vrnitev) na »Kras, ki razodeva velik Vukov talent ter mu obeta večji uspeh v prozi kot v pesmi. Ta njegov fragment je pravo uvodno poglavje za roman našega Krasa onstran državnih meja, pisan z ostrimi črtami, nenavadno nazornostjo, krajevno svetlostvo barvo ter je res pravi biserek za slovenske sestavljalce šolskih čitank, ki jih nanj opozarjam, tudi že radi tega, ker je opisana v njem

pot in svet od Benetk do Vipave: nov kosček naše zemlje ob morju. — Mara Husova je napisala zanimivo kozerjio o birokratski »Svinjski pravdi«, posrečen podlistek — Sonja Severjava obeta postati dobra slovenska mladinska pisateljica, ki zna res zajemati iz pravega pravilničnega sveta ter podajati prave hrane romantični otroški duši. Njena »pravljica za otroke in še za koga« z naslovom »Razvajena veverica« res originalno podaja že tolikokrat obdelan motiv živalske svatbe v gozdu, obenem pa lepo življenjsko podobo in resnico ob živalskem zgledu. — Bogdan Kozak kramlja o svojih zdravniških spominih ter se to pot ustavlja »na gluh strah«, opisujoč prizore, ko žene žele odpraviti svoje plodove. Če je prvi del bolj vzgojen opis obiska, je drugi — podoba živčno razvrane matere radi številnih splavov — že prava literarna slika. Bogdan Kozak je slovenski Exel Munthe v miniaturi. — Vojko Jagodič opisuje v obliki zapiskov — kot Zorc — »Izposred mladega zločinca«, ki ima svoj vzgojen namen. — Iz drobiža opozarjam na nekrolog kiparja Peruzzija ter na »Slovenski vestnik«, kjer je temeljit opis slovenskih knjižnic v Pragi, tem središču slavističnega študija.

Ob tej priliki opozarjam iz avgustove številke na temperamenten opis dr. A. Piskernikove o »svetu in njegovi veliki skrivnosti«, ker je nadaljevanje njenih botaničnih podob; dalje na članek ob 60-letnici škofa dr. Tomažiča ter na zanimive prevode pesmi: tako Vilka Novaka prevod Avgusta Pavela: »Čudeži se rodé tu doli«, ki je menda prvi pesniški prevod iz madžarščine tega velikega slovenskega človeka, ter lep prevod dr. Lovrenčiča pesmi Ade Negri: Mati zemlja. — Pri 7. Navokovem opisu »Sinjaške Alke« bi samo omenil, da je »Alka« bila opisana že svoj čas v »Slovincu«, zlasti pa, da jo je književno opel v — morda najlepši hrvatski noveli, ki bi bila vredna prestave! — ranki Dinko Šimunović. — Obe številki pa krase številne reprodukcije slovenskih slikarjev, od Šubičev in Franketa do Jakca. Tudi v umetniški vzgoji vsi »Mladika« hvalevredno in potrebno delo. td.

V pogovoru z generalom Francom

Poročevalec angleškega »United Pressa« John Degandl, objavlja:

General Franco me je sprejel v svojem glavnem stanu, v starem mestu Caceresu, kjer se je pravkar ukvarjal s tem, da je preudaril načrt svojega pohoda po dolini Tajo proti Toledu. Govoril je naglo in določno in je odgovarjal točno na vsako vprašanje.

Pravzaprav je povedal, da ima zmeraj težave, če hoče govoriti o narodnostnem gibanju in o svojih nagibih. »Španska vlada,« je dejal, »je povedala vse madridske liste. Vlada ničesar ne poroča o naših vojaških uspehih in o širjenju našega gibanja, tako da se še zmeraj del španskega ljudstva ne more nam priključiti, samo zato ne, ker ne vé, kdo in kakšni smo in kaj prav za prav hočemo.«

»Rdeči, (najskrajnejši elementi) so se polastili vseh najvažnejših radio oddajnih postaj. Skoraj onemogočili so nam, da bi razložili pomen svojega delovanja in da bi svet prepričali o pravičnosti svojih namer. Mnogi so še zmeraj prepričani, da počenjam je politično komedijo in da hlepimo samo po oblasti — kar pa na vsak način ni res.«

»Nas vodi trdno prepričanje, da je bila naša dolžnost, da Španijo obvarujemo neposredne nevarnosti revolucije, ki bi ne bila ničesar drugega, ko revolucija v službi Moskve. Za to imamo dokaze. In prav zato smo se odločili, da stopimo brez odlašanja na plan. — V Madridu je zdaj tako, da stojijo na eni strani socialisti in komunisti,

ki poskušajo vladati. Toda — v resnici so izgubili vso oblast. — Na drugi strani pa sta Narodna delavska zveza (CNT) in Zveza španskih anarhistov (FAI). Te dve struji resnično obvladata mesto in sta tudi resnični vladarici preko Madrida. V sleherni madridski cerkvi je sodišče črke, ki kar na splošno ukrepa v smrtnih obsodbah, ki se izvršijo v cerkvi sami.«

»Toda tudi mi sami se nismo mogli izogniti naglemu sodbu. V vojni ni mogoča drugačna pot. Vendar pa mi nismo nikoli počenjali takih grozodejstev, kakršne uprizarjajo rdeči, ki zlasti mučijo in morijo duhovnike.«

»Razen ukazov iz Moskve pa natančno vemo, da so strahote, ki so rdeči z njimi morili re-dovnice, menihe in duhovnike, posledica tistega mišljenja in nazorov, ki so se razvili v nekih organizacijah že pred to revolucijo. Vsi so poudarjali, da katoliška cerkev poziva vernike, naj s križarsko vojno nastopijo zoper brezbožnike. To je treba pojasniti. Jaz sam sem človek, ki spoštuje vse vere in zato ne dovolim, da svet misli, da je ta vojna — verska vojna. Prav dobro mi je znano, da se z nami hlabro bojujejo verske organizacije, ko na primer karliši, a ti so le del španskih rodoljubov in čeprav je med nami največ katoličanov, vendar naše gibanje ni katoliško.«

»Slednjič pa,« je nadaljeval general Franco, »hočemo izboljšati življenje španskega delavstva s sodelovanjem, ne pa z nasprotovanjem. Hočemo Španijo modernizirati. Prvi pogoj za to pa sta: mir v notranjosti države in obnova vsega, kar je bilo v teh mesecih uničenega.«

Španski komunisti trpinčijo duhovnike

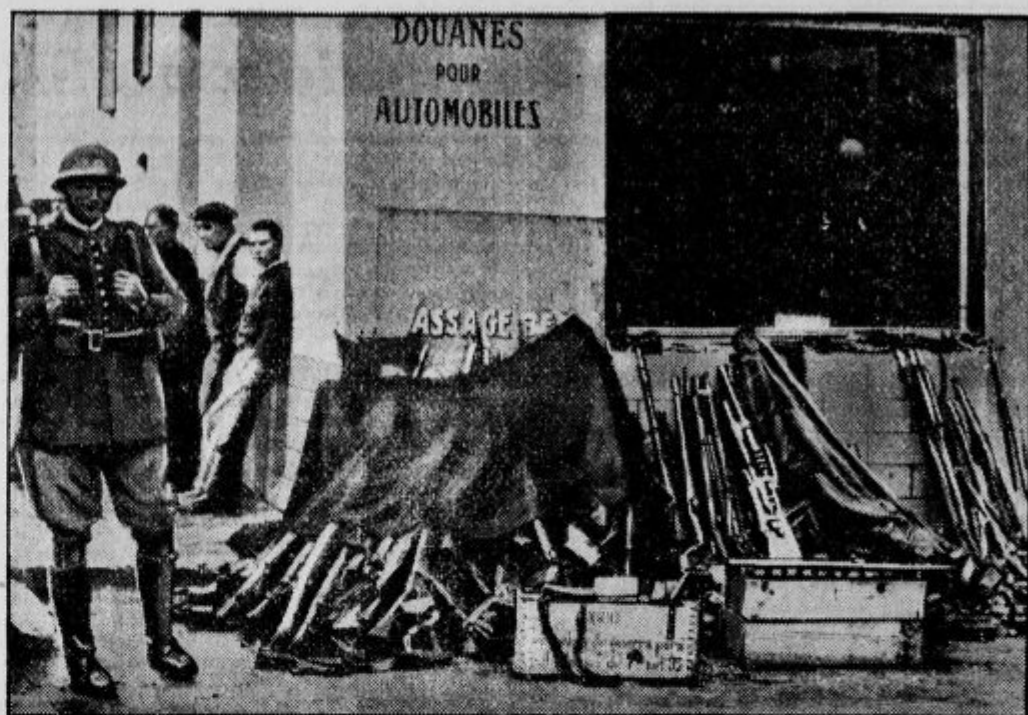
Posebni poročevalec »Daily Maila« s toleške fronte piše o novih strahotah španskih marksistov.

V Orpesi so več duhovnikov mučili in umorili. Nekega duhovnika so gnali v areno za biko-borbo, kjer je bilo polno kričečih komunistov. Duhovnika so prisilili, da je uprizarjal bika v bikoborbi in so zabadali vanj tako zvane banderille, majhne železne osli s kavljem na koncu, ki jih uporabljajo v bikoborbah. Potem so ga po-habili in ga pretepali do smrti.

Neka deklica je nekega duhovnika vprav po-sebno grozovito mučila, medtem ko je duhovni-kovo sestro prisilil neki komunist z revolverjem, da je morala gledati, kako je satansko dekle trpinčilo brata-duhovnika.

Iz La Corune je v petek dopoldne poročal radio, da so v Santanderu umorili 280 goincev nekega katoliškega bogoslovja.

V Barceloni še zmeraj streljajo častnike, ki so z belimi. V četrtek popoldne so spet ustrelili tri lopniške stolnike in dva poročnika.

Tale lov orožja so v francoskem Hendayeju vzeli rdečim, pa so ga baje poslali spet rdečim v Barcelono.

Manuk devata

Ko so prvi evropski potniki dospeli na otočje Molukov, da si naberejo dišavnih klinčkov in muškatnih orehov, so jih domačini obdarovali z izsušenimi ptičjimi trupli, ki so bili tako čudoviti in lepi, da so jih obdarovali celo ti Evropci, ki so bili prišli iskat zakladov.

Malajski kupci so jim dali ime »Manuk — devata«, to pomeni: božji ptič! Portugalski so rekali tem ptičjim mehovem, ki niso imeli ne nog ne perutnic in ker niso ničesar vedeli o njih, »Pas-saros del Sol« ali sončni ptiči, a učeni Holandci, ki so znali latinsko, so jim dali ime »Avis paradis-eus« — rajski ptiči — rajčice.

John van Linschoten jim je leta 1590 dal to ime in pove nam, »da ni teh ptičev še nihče videl živeti, ker živijo v zraku, se obračajo zmeraj k soncu in se do smrti nikoli ne spustijo na zemljo.« Do leta 1760, ko je slavniti botanik Linne dal največji vrsti rajčic ime »Paradisea apoda« (rajčica brez nog), ni niti en izvod popolne rajčice došel v Evropo. Prav ničesar nismo vedeli o njej in še sto let kasneje so pisale knjige o rajčicah, da se vsako leto selijo v Ternate, Bando in Ambon, kjer žro muškatne oreške, se opijanjajo, popadejo na tla in jih ondi umorijo mravlje.

Take in enake pravljice so še do nedavnega časa krožile o teh čudovitih ptičih. Se bolj zago-netna je bila vsa zadeva, ker resnično niti do teh časov ni še nihče videl ne gnezda in ne jajčec »ptiča iz paradiza« Linne je spoznal tudi še manjšo vrsto rajčic. Dal jim je ime »Paradisea regia« (kraljevska rajčica). Odlej poznamo kakih deset vrst rajčic in vse vrste so opisane po mehovih, ki so jih divjaki imeli na Novi Gvineji. Malajci jim pravijo tudi »Burung mati« ali »mrtvi ptiči«, kar pomeni, da malajski trgovci niso nikoli videli živeti rajčic.

Kdaj so začeli prvokrat nositi rajčice kot okras klobukov in tudi kje — ali v Parizu ali Londonu — ni zdaj nič več važno. Brez dvoma se ni bila uvela ta moda, če bi bile dotične gospe vedele, koliko hribov papirja bodo kasneje popisali o rajčicah in koliko rek tinte bo izteklo. Opustile bi bile to modo, če bi bile zaslutile, kakšne hude posledice bodo nastale s kupčijami z rajčicami in koliko krvi bo preteklo radi spletke barantačev s ptiči — rajčicami.

O vsem tem zlu tudi veliki pisatelj Wallace ni ničesar slutil, ko je bival na otokih Aru, kjer je spoznal lovce na rajčice in je kasneje opisal svoje doživljaje.

Dotlej so lovili rajčice le na otokih Arn, in na zahodni Novi Gvineji. Streljali so jih domačini, kasneje pa še plemena Ternatoni in Tidoreci. Rajčica je bila že zdavnaj važno kupčijsko blago in po-glavljari obrežnih vasi so imeli prav monopol na rajčice. Nekaj ptičjih mehov so vsako leto dajali sultanu v Tidoreju. Prav radi lova na rajčice so Papuanci prav ljubosumno pazili na Evropece in jih niso pustili v svoje pokrajine. Bali so se jih, češ, da bodo tudi oni začeli prekupčevati z rajčicami in jim bodo pokvarili tržne cene.

Toda kar prekmalu so Evropci zaslutili veli-kanske dobičke s to kupčijo in vsako leto so kar množice lovcev na rajčice prihajale na Novo Gvi-nejo, dokler niso oblasti uredile čas lova. Kdor je le imel puško, je vedel, da ga v jej močvirnatih puščah in pragozdovih čaka sreča. Ker je veljal ptičji meh rajčice dvajset, trideset in več holandskih goldinarjev, je bilo kaj kmalu bogastvo skupaj. In od vseh strani so se zgrinjale množice lovcev, da si poiščejo srečo.

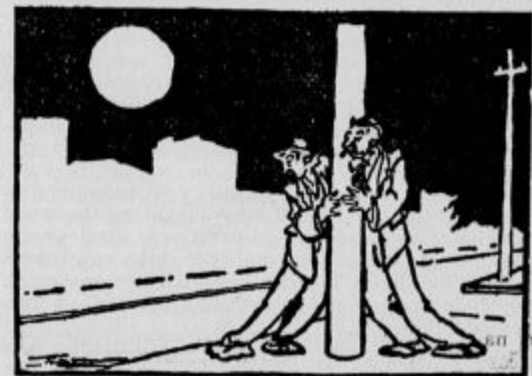
Kitajci in rajčice.

Zvit Kitajci so si oskrbeli zanesljive ljudi in dovoljenje za nošenje orožja in smodnika — kar pa ni bila malenkost, zakaj mnogo prošelj je bilo treba napisati in veliko denarja za podkupnine po-trošiti, preden so bile te stvari urejene. A kaj so bili vsi stroški spričo velikanskih dobičkov, ki so

jih prejemale za rajčice! — Tedaj ni hotel nihče delati ničesar drugega, ko loviti rajčice. »Tjari untung« — »srečo iščem« — so nazivali ta lov. A vsakdo je zaupal v to srečo, dasi je težko do-segljiva.

Za lov na rajčice je treba, da je človek ne le spreten in vztrajen in žilav, marveč si mora znati tudi pridobiti zaupljivost domačinov.

Pot do lovišča je težavna in dolga. In če dospe človek s čolnom tja, ni dosegel še prav ničesar. Tedaj je treba po dneve in dneve čakati, da se seznaniš z domačini. Da si jih na razne načine pridobiš, da gredo s teboj, da ti pokažejo drevesa, kjer bivajo rajčice. A koliko časa poteče, preden se Papuanci zberejo, preden znosijo skupaj svoja živila in borne potreščine, preden se po-svetujejo s svojci, sorodniki, znanci — in ko je

»Ali je to, hup, sonce, hup, ali luna?«
»Hihi, ne vem. Nisem iz tega kraja.«

slednjič vse nared — se tudi premislilo in ti pove-do, da ne gredo s teboj, ali te pa skrivši pustijo na cedilu. Urez domačinov je pa Evropecu nemogo-če, da bi ujel le eno rajčico.

Poznal sem marsikakega lovca, ki ni imel po-trpljenja takta za občevarje z divjaki, pa se je praznih rok vrnil z lova, dasi je po pet mesecev prečepel v pragozdu in mogoče prav blizu dreves, kjer so gnezdele rajčice. — Vendar se ni dal nihče oplasiti in je vsakdo še dalje poskušal svojo srečo. Saj je vedel: čim delj bo prisel v notranost Nove Gvineje, čim več ptičjih mehov bo prinesel s seboj, tem večji bo njegov ugled in tem bolj ga bodo častili za junaka.

Marsikdo je precejeval nevarnosti. Z divjaki se ni dalo igrati in marsikak lovec je bil ob glavo. Dasi je vlada svarila in izjavljala, da ne prevzame nobene odgovornosti za varnost življenja, se je zmeraj bolj širil lov na rajčice in več in več je bilo umorov in ubojev. Pa je spet posegla moda v te pustolovščine. — Kar iznenada so začele padati cene rajčicam. Leta 1919 so bile že tako nizke, da si dobil za rajčico le še dva goldinarja. Muha kraljeve mode je — hvala Bogu — končala ves ta lov za srečo in hlastanje za bogastvom. Rajčice niso bile več moderne za okras klobukov — in upamo — da tudi ne bodo več.

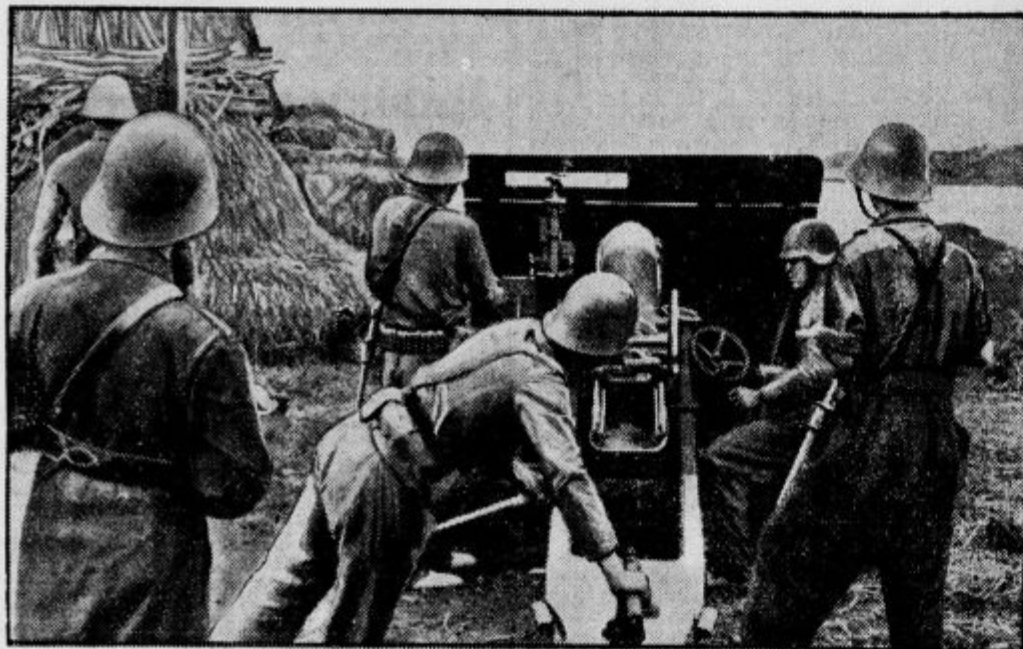
Govornica: »Predavanje je končano. Pripravljena sem, da odgovorim na vsako vaše vprašanje!«

Glas iz občinstva: »Prosim, kje ste kupili ta svoj krasni klobuk!«

Elija je ukradel uro iz urarnice: »Kako ste pa to storili, Elija?«

Elija se je sladko nasmehnil, rekoč:

»Lepo vreme je bilo. Sonce je sijalo. Šel sem po cesti. Zagledal sem uro. Tudi ona je šla. Pa sem si dejal: Zakaj pa ne bi šla skupaj?«

Preden so beli zavzeli San Sebastian, so postavili pred mesto težke topove.

»SLOVENE«^c pred 60 leti:

V četrtek, 14. septembra 1876.

Domače novice.

— Tiskovna svoboda. V zadnjih 10 dneh je kosa državnega pravdnštva kaj marljivo kosila časnike v Ljubljani. Zadel je trikrat »Slovenca«, ravno tolikokrat menda »Narod« in enkrat celo »turški list,« tako da res ni bilo skoro dneva brez konfiskacije — nulla dies sine linea. Mi ne moremo temu kaj. Pazimo in pazimo ter dušimo nevoljo, ki nas včasih prime, da bi nam le kakoli količkaj bodeča beseda ne ušla na pi-pir, imamo paragrafe tiskovne in kazenske po-slave neprenehoma pred očmi, kedar pišemo ali beremo, kar nam drugi pišejo, pa zastoni je vsa naša modrost, vsa krotkost. Ker tedaj pri najboljši volji (ako nočemo pisati edino le o vremenu, črvih, glistah, zelji, krompirju td.) ne moremo ogi-bati se konfiskaciji, zato prosimo svoje bralce, naj imajo z nami potrpljenje, kakor ga moramo mi

imeti s sedanjo sistemo. Saj bo že enkrat drug veter potegnil, ne le v Turčiji, ampak tudi pri nas. Prilog po zaseženih listih ne moremo več dajati, ker nam tega blagajnica in dohodki ne pripu-ščajo.

— Anastazij Grün ali grof Auersperg je 12. t. m. ob 4. uri popoldne v Gradcu umrl. »N. fr. Presse« piše, da 10. t. m. dopoldne je prišel na dom njegov stolni vikar Hebenstreit, da bi ga prevel s sv. zakramenti.

— Podučevanje v pridelovanju lanu in prediva po belgiški šegi. Kranjska kme-tijska družba naznanja, da bo gosp. Andrej Diskar, ki je spisal knjižico o pridelovanju la-nu in prediva po belgiški šegi, v tem predmetu pričel podučevanje v nedeljo 24. t. m. v Smartnem pri Lili in v nedeljo 1. oktobra v Stari Loki. Ker se tudi na Kranjskem seje mnogo lanu, bi bi-lo želeli, da bi se teh shodov vdeležilo mnogo kmečevalcev.

»Kaj je pa rekel prijatelj, ki si mu pokazal sliko, kako sedi na arabskem konju?«
»Rekel je: Arabca sem že videl na kameli; kamele na arabcu pa še ne!«

Zborovanje Male zveze v Bratislavi: Poslopje, kjer zborujejo in bivajo člani Male zveze.

Zborovanje Male zveze v Bratislavi: Pogled na konferenčno mesto.

Pokojninsko zavarovanje nameščenecv in delavsko invalidnostno starostno zavarovanje

V nedeljo, dne 13. t. m., se je vršila v Delavski zbornici v Zagrebu anketa o gornjih vprašanjih. Ankete, so se udeležili minister socialne politike in narodnega zdravja po inšpektorju g. Šmidu, šefu oddelka banke uprave v Zagrebu, banska uprava v Zagrebu po g. Travič, zastopniki vseh delavskih zbornic in strokovnih organizacij nameščenecv, zastopniki privatnih društvenih blagin, in sicer: Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani po predsedniku g. Martelancu in predsedniku društva g. Klinarju, zagrebskega Merkurja in belgrajske Trgovske omladine, predsednik Pokojninskega zavoda za nameščenecv v Ljubljani dr. Milavec in ravnatelj dr. Vrančič, pomočnik generalnega ravnatelja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu g. Matjašič in neštudeno šef oddelka za socialno zavarovanje v ministru g. Vizjak, ki je na dopustu. Anketo je otvoril predsednik nameščenecv g. Božič, referate so podali pa predsednik te zbornice g. Pfeifer in tajnik g. Fleischer, ravnatelj Pokojninskega zavoda dr. Vrančič in pomočnik generalnega ravnatelja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev g. Matjašič.

G. Božič je ugotovil, da je bilo od vseh delavcev in nameščenecv v državi, ki jih je bilo v l. 1935, proti boleznim in nezgodam zavarovanih 564.287, za pokojninsko zavarovanih le 11.698, in sicer pri Pokojninskem zavodu za nameščenecv v Ljubljani.

G. Pfeifer je opisal nalogo, ki jo ima izvršiti anketa, ki naj se drži obsega pooblastila g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje v finančnem zakonu za leto 1936-37.

G. Fleischer je v svojem referatu dokazoval, da je treba razširiti zakon o pokojninskem zavarovanju na vso državo, da se je treba pri tem držati besedila pooblastila, pozneje pa zahtevati še razširjenje na ostale vrste zasebnih nameščenecv, za katere pokojninsko zavarovanje še ni obvezno, in moderno noveliranje sedanjega zakona.

Dr. Vrančič je poročal, da je Pokojninski zavod za nameščenecv v Ljubljani že vsa zadnja leta po vrsti predlagal tako besedilo v finančnem zakonu, da bi se razširilo pokojninsko zavarovanje tudi na trgovske sodrujnice, zobne tehnike in strojnike s strojniškim izpitom. Zal pa s tem predlogom ni prodrl in je dosegel le pooblastilo za razširjenje zavarovanja za sedanji krog zavarovancev na vso državo v novih samostojnih pokojninskih zavodih. G. minister socialne politike in narodnega zdravja je pooblaščen izvesti tudi delavsko starostno, invalidsko in posmrtno zavarovanje. Vsekakor je pa potreben junktim med obojema vrstama zavarovanja, tako da se mora obnem z delavskim starostnim zavarovanjem uvesti v ostalih delih države izven Slovenije in Dalmacije, ki to zavarovanje že imata, pokojninsko zavarovanje nameščenecv. Narodno gospodarstvo bo pa moralo prenesti še bremena za delavsko starostno in za pokojninsko zavarovanje nameščenecv, ki bodo znašala za vsako vrsto zavarovanja kakih 90 do 100 milijonov din, skupaj torej komaj 2% toliko kot naš državni proračun. Gospodarska kriza popušta in se število zavarovanih delavcev in nameščenecv stalno povečuje. Sicer je pa tudi v času krize moderno socialno zavarovanje še posebej potrebno, ker sta zadovoljna delavec in nameščenec temelj reda v državi. Prispevki za zavarovanje se gospodarstvu itak ne odvzamejo, ker se mu takoj vračajo v obliki hranarin, pokojnin, posojil, naložb v državne in druge papirje, gradbenih akcij itd.

Pokojninsko zavarovanje bi se lahko začelo v najkrajšem času izvajati tudi v ostalih delih države. G. minister bi takoj imenoval začasne uprave novih pokojninskih zavodov, ki bi izbrale po nasvetih Pokojninskega zavoda za nameščenecv v Ljubljani najpotrebnejše število uradnih sva s področja novih zavodov ter jih poslala zavodu v Ljubljani v izveščanje. Prve prijave novih zavarovancev bi sprejemal zavod v Ljubljani in bi vodil vse potrebne posle, dokler ne bi bilo uradništvo novih zavodov tako izučeno, da bi se lahko preselili uradi novih zavodov na svoje področje. Glede skupnih koristi bi sklepale popolnoma enakopravne uprave vseh pokojninskih zavodov avtonomno, brez nepotrebne drage centrale. Tudi skupen rezervni sklad vseh pokojninskih zavodov v danih razmerah ni priporočljiv. Ljubljanski zavod n. pr. ima deficit, ki je v glavnem nastal zato, ker od bivše Avstrije ni prejel potrebnih rezerv, država pa ga je z zakonom primorala, da je moral prevzeti vse obveze in jih je celo valoriziral. Novi zavodi bržčas ne bi bili zadovoljni, da bi morali začeti že takoj prispevati v rezervni fond za kritje tega primanjkljaja. Če bi se pa pri kakem novem zavodu pokazal primanjkljaj, ne bi bilo pravilno, da bi morali službovalci in nameščenecv aktivnih zavodov sanirati pasivne. Take sanacije so stvar države, če se ne dajo opraviti z rednimi sredstvi. Samostalnost pokojninskih zavodov je priporočljiva zlasti zato, ker zahtevajo interesentje z vsakega področja, da sami popolnoma samostojno upravljajo premoženje, ki se je nabralo iz njihovih prispevkov, in ker lokalni faktorji edini zadosti natančno poznajo razmere svojega področja glede zanesljivosti podeljevanja posojil, izterjevanja prispevkov pri raznih podjetjih itd. Oddaljena centrala brez zadostnega lastnega poznanja razmer bi zato opravljala le gole formalnosti, stala bi pa mnogo. Če se posameznim področjem ne bi dala samostojnost že takoj, bi si jo pa bržčas po dolgi in nepotrebnih sporih izvajala pozneje.

G. Matjašič je poudaril, da se nameščenecv ni treba bati, da bi hotel Osrednji urad za zavarovanje delavcev prevzeti tudi izvajanje pokojninskega zavarovanja nameščenecv ali se kakorkoli umešavati v njegovo upravo. Pokojninsko zavarovanje nameščenecv naj bo popolnoma samostojno, a nameščenecv naj se zavzamejo tudi za invalidsko in starostno zavarovanje delavcev. Medsebojno razmerje med pokojninskimi zavodi nameščenecv in zavodi za zavarovanje delavcev se bo dalo zadovoljivo urediti po načelu, da bo zavarovanece prejemal rento od enega zavoda, ostali zavodi bodo pa temu odkazali pri njih plačane prispevke.

Govorilo je še 17 predstavnikov raznih stanov in organizacij, a po sklepu ankete le po 5 do 10 minut, da se anketa ne bi preveč zavlekla.

Anketa je ugotovila, da ni sedaj nikakega nasprotja več med predlogi Pokojninskega zavoda za nameščenecv in Ljubljani in Osrednjega urada za zavarovanje delavcev glede izvajanja nameščenecv in invalidsko zavarovanje delavcev v vsaj državi.

zavarovanja, in da so vse udeležene službene in zasebne organizacije nameščenecv in delavcev sprejele v teh vprašanjih enotno stališče, in sicer: da naj se takoj razširi pokojninsko zavarovanje nameščenecv na vso državo in uvede invalidsko, starostno in posmrtno zavarovanje delavcev; da naj se razširi pokojninsko zavarovanje nameščenecv za sedaj po sedanjem besedilu zakona;

da se naj pokojninsko zavarovanje razširi na vse kraje in na vse nameščenecv in ne le na posamezne kategorije nameščenecv;

da naj izvajajo pokojninsko zavarovanje v drugih delih države novi, popolnoma samostojni pokojninski zavodi;

da naj se novelizacija zakona zahteva šele po razširjenju pokojninskega zavarovanja na vso državo.

Anketa je izrazila soglasno mnenje, da so sedaj odpadli vsi kakršnikoli razlogi za odlaganje tega nujnega vprašanja in je sklenila poslati g. ministru socialne politike in narodnega zdravja soglasno sprejeto resolucijo s prošnjo, naj se izvoli takoj poslužiti pooblastila finančnih zakonov in izvesti pokojninsko zavarovanje nameščenecv in invalidsko zavarovanje delavcev v vsaj državi.

Sport

Nedeljsko državno prvenstvo v nogometu

V nedeljo so se vršile borbe za državno prvenstvo v nogometu na celi črti. Gradjanski je odpravljal Concordio s 3:0. BSK je z rezultatom 1:0 odzval Hajduku obe točki, sarajevska Slavija je premagala osiješko se 2:0. Hašk in Bask sta remizirala z rezultatom 2:2 ter si delila točki. Med nami je vladalo največje zanimanje za srečanje našega reprezentanta z belgrajsko Jugoslavijo, katere tekma je izpadla v noč korist z 2:1. V napeti in v ostrem tempu izvedeni igri se prav do predkonca ni moglo vedeti, kdo bo zmagal, odnosno je izgledalo, da si bosta morala tudi tu deliti nasprotne dragocene točke. Toda Ljubljani se je z odlično igro in s skrajno poštrevnostjo posrečilo premagati goste iz Belgrada, katerim so odvzeli ne samo eno, ampak kar obe točki, česar gotovo ni

niha pričakoval najmanj pa Belgrajčani. Toda pri igri je že tako: topot ej pa zmagaja domači tako zaslužena, da nihče niti najmanj ne more dvomiti, da bi nezasluženo ostali obe točki doma. V naslednjem prinašamo še tabelo nedeljskega srečanja:

Gradjanski	1	1	0	0	3:0	2
Slavija S	1	1	0	0	2:0	2
BSK	1	1	0	0	1:0	2
Ljubljana	1	1	0	0	2:1	2
Hašk	1	0	1	0	2:2	1
Bask	1	0	1	0	2:2	1
Jugoslavija	1	0	0	1	1:2	0
Hajduk	1	0	0	1	0:1	0
Slavija O.	1	0	0	1	0:2	0
Concordia	1	0	0	1	0:3	0

Invalidi in šport

Šport je bil tako rekoč vedno privilegij zdravih ljudi in je one, ki imajo kako telesno hibo kot samoočebni razumljivo izključili. V nekaterih državah se je v zadnjih letih v tem pogledu močno popravilo in večkrat čitamo v listih, da imajo invalidi med seboj svoje športne tekme. Pa je tako edino pravilo, kajti ti ljudje, ki so že vsled svojih hib veliki, da največji reveži na svetu, nikakor ne smejo biti izključeni od zabave, ki nam jo nudi šport. Vsak športni uspeh, pa naj si je že tako minimalen, dvigne pri človeku zavest ter dobro vpliva nanj.

Povsem jasno pa je, da morajo ljudje s telesnimi hibami biti še v ožjih stikih z zdravnikom kakor ostali športniki, če hočejo imeti v resnici kako korist od športa. Kakor niti za zdravega človeka ni vsak šport, tem manj se seveda za invalida, pri katerem se je pri izbiri vaj v prvi vrsti ozirali na njegovo hibo. Za invalida brez noge gotovo ni na mestu nogomet ali sploh igre, pri katerih je treba tekati, kakor za reveža brez roke ni orodna telovadba. Videli smo pa zlasti v prvih letih po vojni nastopati telovadce z eno nogo, ki so prav dobro telovadili in še danes imamo prvostvorne plavalce in skakalce v vodo brez ene noge. Veslanje, jadranje, namizni tenis, odbojka in še polno drugih športov imamo, ki lahko služijo onim brez noge. Za ljudi brez roke pa služi predvsem

turis, smučanje, popotovanje, koles, in podobno.

Pri nas se še ni podvzela kaka akcija, da bi se tudi za invalide (tu niso mišljeni samo vojni invalidi, ampak vsi, ki imajo kake telesne hibe) skrbelo, kar se tiče športa in sploh telesne vzgoje. Te reveže kar pustimo v nemar. Zato bi bilo potrebno, da se osnujejo posebni športni klubi samo za invalide, ki naj bi dobivali tam vso potrebno telesno vzgojo, ki naj bi prirejali svoje izlete in tekme, na kraško vse, kar imajo drugi športni klubi. Tako bi jim olajšali njihovo bol, dobili bi neprijetno večje veselje do dela, do življenja in končno dobili bi zavest, da so enakovredni člani človeške družbe, četudi jih je usoda pahnila v nesrečo. Kadar bomo tud tem ljudem dali športne zabave, ter jim nudili ono, kar premore današnji šport, šele tedaj bomo lahko rekli, da sodobno športno gibanje izpolnjuje svojo dolžnost.

Berite
Slovenca
in oglašujte v njem!

Lahkoatleti Primorja premagali Solijo

Preteklo soboto in nedeljo se je vršilo v Soliji revanžno tekmovalstvo med našim lahkoatletskim drž. prvkom ASK Primorjem in solijskim A. C. 23. Zmagalo je Primorje s 93:88 točkami.

Stiriletni načrt Japonske za olimpijske igre

Tokio je že začelo s pripravami za XII. olimpijske igre, ki se vrše o priliki 2600 letnice, ko je zasedel prestol Mikado Yimmu. Izdelali so načrt za štiri leta, ki ga bo izpeljalo Tokio radi velikega pritoka tujcev. Nastale bodo popolnoma nove ceste in ulice z mnogostevilnimi hoteli, napravljena bodo razna nova prometna sredstva, nastala bodo nova športna igrišča po najmodernejših principih. Petnajst milijonov jenov bodo izdali za gradnjo športnih prostorov, dvajset milijonov jenov pa bodo uporabili za zgradbo svetovne razstave, ki bo istočasno. Velik del tega denarja nameravajo nabrati potom prostovoljnih prispevkov.

Novi del Tokia je, odkar je leta 1923 potres uničil staro mesto, najmoderneje mesto na svetu. Ima circa šest milijonov prebivalcev na ozemlju, ki meri 569 km². Dva milijona prebivalcev odpade na centum. V novem mestu samem je 116 javnih parkov in mnogo velikih športnih prostorov.

Vpliv Amerike se pri Japoncih tudi na športnem polju močno pozna. Zato je n. pr. baseball pri njih na tako visoki stopinji. In ker je tudi Amerika glasovala z ta, da se vrši prihodnja olimpijada na Japonskem, so se vezi med Japonsko in Ameriko neprimerno bolj ojačile kakor potom kakršnikoli diplomatskih slikov.

Smučarski klub Guštani-Kollje si dovoljuje smučati vns, da bode amaterska koca od 12. septembra 1936 dalje redno ob sobotah in nedeljah — a v sezoni smučanja stalno — oskrbovana. — Nadamo se, da vas bomo imeli čast večkrat pozdraviti v naši sredini ob vznožju Urške in tako utrdili sloves že znanega in priljubljenega planinskega zavetišča.

Odkritje rimskega vodovoda

V okolici Ptuja raziskuje rimske starine univ. profesor dr. Baldwin Saria. Te dni je naletel na vevlečno odkritje. Odkril je v Brezuli ostanke rimskega vodovoda, ki je bil napeljan od Frama v nekdanjo Petovijo. Rimski vodovod je izhajal od današnjega Zlatega studenca pri Framu. Potekal je nato v ravni črti do Hajdine. Tvoril ga je kanal, ki je bil širok 60 cm, globok pa 45. Ta kanal je bil zidan. Izkopavanja se bodo najbrže nadaljevala v zimskem času.

Trboulje

Prepovedane nadure. Novi g. ravnatelj je pri rudniku najodločnejše prepovedal vsake nadure. Ta odlok vse odobrava, dokler se toliko praznuje, ni pravično, da bi nekateri še čez uro ostajali na delu. Zgodilo so se pa tudi slučaj, da so s temi nadurami nekako bili protežirani, zato je še posebej dobro, da odpade vsaka pritika za to.

Domov je prišel umrel. Pred 14 dnevi se je vrnil iz Bosne rudar Podbregar Franc, star 45 let. Dlje časa je bil božasten. Sedaj pa ga je smrt rešila nadaljnjih težav. Naj v miru počiva v domači zemlji!

Zadružna elektrarna za Ptuj, Breg in okolice v Ptuj naznanja pretužno vest, da je dne 14. septembra, umrl njen dolgoletni zaslužni član načelstva, gospod

MARTIN VRABL

trgovec in posestnik.

Zaslužnega odbornika ohranimo v častnem spominu!
Ptuj, dne 14. septembra 1936.

NAČELSTVO IN NADZORSTVO.

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš predobri soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

VRABL MARTIN

trgovec, posestnik, član uprave Združenja trgovcev in občinski svetnik

danes, v ponedeljek, dne 14. septembra, v 74. letu starosti po kratkem in mučnem trpljenju, previden s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 16. septembra, ob 17 izpred hiše žalosti, Srbski trg, na mestno pokopališče.

Sveta maša zadušnica se bo brala v četrtek ob 7 jutraj v cerkvi sv. Petra in Pavla.

Ptuj, dne 14. septembra 1936.

Vrabl Terezija roj. Kostanjevec, soproga.
Marica in Dragica, hčerki.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnika lista.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj, r. z. z. n. z., naznanja pretužno vest, da se je njen velezaslužni načelnik, gospod

VRABL MARTIN

trgovec in posestnik v Ptuj

po trudapolnem, nesebičnem delu za razvoj Kmečke posojilnice in hranilnice, r. z. z. n. z., preselil dne 14. septembra 1936, po kratki in mučepolni bolezni, previden s tolažili svete vere za umirajoče, v domovino večnega mira in pokoja. — Ohranimo mu trajen spomin!

Ptuj, dne 14. septembra 1936.

Načelstvo, nadzorstvo in uradništvo.

ZDRUŽENJE TRGOVCEV ZA MESTO PTUJ V PTUJU naznanja pretužno vest, da je dne 14. septembra umrl njen dolgoletni član uprave in blagajnik, gospod

Vrabl Martin

trgovec in posestnik.

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 16. septembra 1936, ob 17. uri izpred hiše žalosti, Srbski trg, na mestno pokopališče.

Ohranimo mu trajen spomin!

Ptuj, dne 14. septembra 1936.

NAČELSTVO, UPRAVA IN NADZORSTVO
ZDRUŽENJA TRGOVCEV V PTUJU.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 5 mm visoka pletilna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kmetstvo dekle

pridna in poštena, vaje na vseh kmetijskih delih in gospodinjstva, želi stalne zaposlitve. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe poslati v zaprtem pismu. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 13476. (a)

Manufakturst

železninar, mlajša moč, izveščen tudi v specializaciji, želi primerne zaposlitve takoj ali pozneje. Ponudbe je poslati upravi Slovenca v Mariboru pod št. 13476. (a)

Mlad šofer

s stiritelno prakso, dober mehanik, išče primerno službo. Naslov pove uprava »Slovenca« v Mariboru pod št. 1337. (a)

Mlad pekovski pomočnik

išče službo kjerkoli v lastni kolesom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13596. (a)

Službodobe

Pletilje in učenke

za stalno iščem. K. Soss, Mestni trg 18. (b)

Trgovskega pomočnika

manufakturst — ter vaje sprejme takoj. Drago Radej, Trbovlje. (b)

Knjigovodjo (-injo)

perfektnega, s trgovsko akademijo, s perfektnim znanjem nemščine, zmožnega samostojnega vodstva kartotečnega knjigovodstva — išče za takoj veletrgovino Ludvik Kuharič, Ormož. (b)

Mlajše dekle

pošteno, za prodajo sadja v veži takoj sprejem. — Miklošičeva cesta št. 14. (b)

Najlepši čas v Rogaški Slatini je posezona

ki se začne s 1. septembrom — znižane cene!

1. oktobra se začne

zimsko sezona

Uspešno zdravljenje!
Ves komfort!
Centralna kurjava!
Tekoča voda!
Globoko reducirane cene!

Vse informacije daje
Ravnateljstvo banovinskega zdravilišča
Rogaška Slatina.

Čedno natakario

sprejem. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13600. (b)

Pomočnika

sprejem za specializirano trgovino. Stanko Pečnik, trgovec, Stožice - Ježica.

Blagajničarka

pridna, veča in zanesljiva, z dobrimi spravevali ter po možnosti z nekaj kaveje, se išče za Registar blagajno. Vprašati v gostilni »Orao« Martin Bednjane, Zagreb, Frankopanska ulica 13. (b)

Oskrbnik

tudi oženjen, pridni in zanesljiv, se išče za planinsko poslastico na Zlatihorih v Srbiji. — Ponudbe na dr. Dekleva, Leskovec, Srbija. (b)

Boljšo postrežnico

sprejem za ves dan. Znati mora okusno kuhati, prati in likati, pospravljati parketirane sobe. — Naslov v upravi Slovenca št. 13613. (b)

Prilavljateljca stavev

(Stuhlverrichter) volnene stroke iščem za takoj. — Ponudbe z navedbo plače in dovedenega delovanja na: Tekstilna d. d., Kočevje. (b)

Gospodično

popolnoma zdravo, s perfektnim znanjem franc. event. tudi nemškega jezika in glasovirja, sprejem k 9 letni učenki osn. šole izven Ljubljane. Ponudbe s curriculum vitae in prepiši spraveval pod: »Inteligentna« št. 13418 upravi »Slovenca«. (b)

Trgov. sotrudnika

mešane stroke, z daljšo prakso, sprejem v večjo trgovino na deželi s hrano in stanovanjem v hiši. Prednost imajo dobri pevci. Ponudbe z zahtevki in prepiši spraveval pod »Polnoma zdrav« št. 13417 upravi »Slovenca«. (b)

Vajenci

Učenka

se sprejme v modno trgovino z 2-3 razr. gimn. ali mešč. šole. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. »Kranj« št. 13517. (v)

Pouk

Klavir, francoščino

in nemščino poučuje Aneta Potočnik, strokovno diplomirana. Večletna praksa. Beethovnova ul. 15. visoko pritrilje, v sredi.

Denar

A. Planinšek

agencija bančnih in kreditnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/1, telefon 35-10. Vam posreduje vse bančne posle, nakup in prodajo vrednostnih papirjev najkvalitetneje takoj v gotovini.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Kislo zelje, repa

novi prvovrstni, in glave za zdarno v sodčkih dobavlja vsako množino po brezkonkurenčni ceni

GUSTAV ERKLAVEC
Ljubljana-Kodeljevo,
Povšetova 10, tef. 25-91

Skungs

kakor tudi vso ostalo kuhovino prodaja in izdeluje najugodnejše krznar Josip Dolenc, Sv. Petra cesta 19, tel. 22-62

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite po ceni pri Preskerju. — Sv. Petra cesta 14. (1)

Nogavice, rokavice

in pletenine vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdke Kar. Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (1)

Prodaj

3000 kg sena, slamo in skupo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13590.

Holandske cvetne gomolje

hijacint, tulipanov, narcis, krusov itd. nudi Sever & Komp., Ljubljana. Zahtevajte cenik! (1)

Dalmatinske smokve

za jelo, okusne, letošnje, nudi po 5 Din kg Sever & Komp., Ljubljana. (1)

50 kg la novih orehov

240 Din, 20 kg la suhih 11 v 100 Din razpošilja franko voznina G. Drechsler, Tuzla. (1)

Prodaj

10 vagonov lepega, suhega žamajna (mekha drva) 1 m dolgega, v butare vezanega, po najnižji ceni. Vprašati pisмено ali osebno pri: Upravi veleposredstva Ravnik, pošta Planina pri Rakeku. (1)

»Irus« mlin

nov, za splošno mletje žita, prodaj. Priporočljiv za manjše mline ali večje posetnike. — Jože Cesen, St. Vid n. Ljubljano. (1)

Kolesa in šivalni stroji

najboljše nemških tovarn in najbolj poceni dobite samo v Novi trgovini na Tyrševi cesti 36. (1)

Več vagonov jabolk

nudim, jako dobrih, mesanih. Obrniti se je na: L. Vajler, Koprivnica. 1

Posetva

Petstanovanjsko hišo

prodaj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 13598. p

Vnajem

Dva lokala

glavna cesta, blizu trnovske cerkve, oddaj. — Informacije: Poljanski nasip 32. (n)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030.

Javljamo tužno vest, da je danes, 14. t. m., po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala gospa

Smerdel Katarina

Pogreb blage pokojnice bo v sredo, 16. septembra, ob pol 4 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče na Pobrežju.

Maribor, dne 14. septembra 1936.

ZALUJOČI OSTALI.

Zapustil nas je za vedno naš nadvse ljubljani oče, stari oče, brat, tast, stric itd., gospod

Tratnik Alojzij

delovodja KID v pokoju

v nedeljo dopoldne po večletnem mučnem trpljenju, okrepan večkrat s tolažili sv. vere. — Spremil ga bomo v torek, dne 15. sept., ob 5 popoldne iz hiše žalosti na jesenjsko pokopališče.

Jesenice, dne 13. septembra 1936.

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo.

PLOŠČICE ZA ŠTEDILNIKE

in za oblogo sten v kuhinjah, kopalnicah, lokalih, prodajalnicah in polaga najceneje

»MATERIAL« LJUBLJANA

Tyrševa c. 36 a, Telefon 27-16

Tinček in Tonček v Atlantidi

156.

Med velikani.

Velikan in njegova žena sta se napotila proti domu. Spotoma je žena dejala:

»No, vidiš, pa sem le imela prav, ko sem trdila, da živijo tudi palčki na svetu!«

Gorila je na strehi razkačeno tulila: »Vau-huuu! Vau-huuu!«

Velikan in njegova žena pa se za njeno tuljenje niti zmenila nista.

Velikan je gorilo nekajkrat celo nagajivo požečkal za ušesi in se zasmel: buc, buc, buc!

Ko sta prišla domov, je velikan pokazal prelepo igračko svojemu sinu in mu rekel:

»Če boš pridni, pa si jo boš lahko pridržal in se igral z njo. Samo previdno moraš ravnati s temi človečki, da jim ne polomiš kosti!«

Velikanov sin je ob pogledu na neznana drobna bitja in srčkano hišico začel od veselja kar poskakovati. Veselo presenečen pa je bil tudi velikanov pes, ko je zagledal pred seboj drobnega psička, ki kakopak ni bil nihče drugi kot naš vrli Muki.

Kar pogledite ga, kako strašno majhen je v primeri s psom-velikanom!

Alja Rahmanova:

55

Tovarna novega človeka

Roman

Mi vsi se moramo odpovedati posvetnim stvarim in živeti meniško življenje. V svetu moramo živeti kot menihi. Pač moramo občudovati menihi, ki v samotanski samoti rešujejo svoje duše; toda še več občudovanja zaslužijo tisti, ki sredi pokvarjenega sveta obvarujejo sebe in druge pred večno smrtjo.

Ne dajte, da bi vaše duše opustošilo zemeljsko trpljenje; pozabite zemeljske strasti in radosti, zakaj vse vodijo v pekel. Misli si smemo samo na življenje na drugem svetu. Zdaj je vedno manj in manj ljudi, ki poznajo sveto pismo, in vendar je ono edina lestev, ki drži v raj. Vsi ga lahko berejo, ali svojih skrivnosti ne odpre vsakemu, zakaj tisti, ki ga hoče razumeti, mora imeti čisto dušo. Sveti apostol Pavel je dejal, da je Kristus vstal in da moramo mi vsi vstati. Zdaj pravijo ljudje, da ni vstajenja od mrtvih. Če pa tega ni, potem tudi Kristus ni vstal! In če Kristus ni vstal, potem je ničevna vsa naša vera!

Toda Kristus je vstal! Seveda, z golimi besedami tega nihče ne bo mogel dokazati in nikogar o tem prepričati. Prepričati more le jasna vera. V svetu hočejo zdaj dokazati, da ni Boga, da je bil Kristus človek; naša naloga pa je, da jih osramotimo. Zasledujemo nas in nas imenujejo te, toda to nas ne bo premotilo. Vsi bodo poginili s svojo vero, kakor je propadla vsaka druga vera. Le Kristus in njegva vera bosta ostala na vekov veke!

Kristus je trpel in njegovo trpljenje ga je zblížalo z našim svetom. Vsak človek razume, kaj je trpljenje in tako bo tudi vsak človek lahko doumel Jezusa Kristusa. Samo skozi trpljenje bomo našli pot do Kristusa! Če pa boste našli pot do Kristusa skozi trpljenje, potem boste tudi videli, kaj je Kristus: Kristus je ljubezen!

Apostol Pavel je dejal, da morate ljubiti, biti usmiljeni, ponižni in potrpežljivi, če hočete spoznati Kristusa. In tako vam hočem zdaj povedati, kaj morate storiti, če hočete živeti v Kristusu:

Pridite vsako nedeljo k molitvi in pridigi, živite z vsemi svojimi bližnjim v ljubezni in miru in ne izgovarjajte grdih besed! Ne uživajte mesa, živite v čistosti, ne pijte vina! Ne skrbite toliko zase, kot za druge in si prizadevajte predvsem, da rešite duše svojih bližnjih! To ni tako lahko. Ne prestrašite jih takoj s tem, da jim poveste, da so malopridni in grešni! Paziti ne smete toliko na njihovo zunanje življenje, ampak mnogo bolj na notranje življenje njihovega srca. Razložiti jim morate, da gleda Bog predvsem na notranost in ne na ustnice. Bog ne potrebuje sveče, ki mu jo postavite, on želi plamena ljubezni, ki ga prižigate v svojem srcu. Obredov ne potrebujemo, kajti vse doumevamo z duhom. Ne potrebujemo krsta, ker smo krščeni po trpljenju, ki ga moramo prestajati zaradi svoje vere.

Varujte se sedmerih pglavitnih grehov, predvsem pa greha malodušja; ta je najhujši izmed vseh, zakaj ta prinese s seboj vse druge grehe. Mnogi gledajo Kristusa na njegovi poti, kako vleče križ za seboj; le malo pa jih ima pogum, da bi mu ga pomagali nositi. Le tisti, ki v ljubezni vzame križ na svoje rame in trpi zase in za svoje bližnje, bo našel pot do Kristusa, in samo Kristus je življenje! Boljševiki imajo tisočkrat prav, da

je Kristus mrtev. Prav imajo, zakaj Kristus živi le za tiste, ki vanj verujejo in vzamejo njegov križ nase!

Ko je starec končal, je povsili glavo na prsi. Dolgo je vztrajal v globokem molku in z njim vsa občina. Potem so zapeli zborovalci pesem, pri čemer so enakovredno pregibali glavo z ene strani na drugo. Ko so končali, so vstali, se molče in slovesno med seboj poljubili, potem pa posamič zapustili klet.

Njurka je šla domov vsa omamljena od gorečnosti in zamaknenosti. V njej je gorelo hrepenenje, da bi komur koli govorila o sreči, ki je prišla nad njo, da bi kogar koli rešila in mu pokazala pot h Kristusu.

20

»Deset ali petnajstminuten sestanek z moškim?« je bilo napisano na listu kot predmet razgovora, kateremu naj bi bil posvečen današnji sestanek v ženski polovici »Tovarne novega človeka«. Ta zborovanja, ki so obravnavala novi način življenja in so se vršila skoraj vsak petek popoldne, je vodila tovarišica Mironova, najstarejša v ženskem oddelku. Navadno je najprej kaj brala iz knjige o novi morali, nato so o tem razpravljale; zaključek je večinoma tvorilo glasovanje o vprašanjih, ki so se pri tem pojavila.

Tovarišica Mironova je bila dolga, suha ženska, s ploskimi prsmi in s temnimi, kratkimi lasmi, ki jih je po možko česala za uho. Oblačila se je v možko bluzo in v staro, modro krilo. ki ga je pripenjala z vojaškim pasom. Njen obraz ni bil lep; bil je robat, s štrlečimi lici in z močno naprej stoječo spodnjo čeljustjo; toda lepe, pametne, sive oči so vplivale, da njena zunanjost kljub temu ni bila tako strašna. Govorila je malo, delala mnogo in se bavila le z resnimi stvarmi.

Celoletna naročnina na: Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.- ali mesečno Din 13.- Jugoslovanska knjižarna Kosmos